

T.C.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**FIRAT ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
YÜKSEK OKULU BÖLÜMLERİNDE OKUYAN
ÖĞRENCİLERİN ÇOKLU ZEKÂ KURAMINA GÖRE
KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nurgül KAYA

2012

ONAY SAYFASI

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez Yüksek lisans Tezi standartlarına uygun bulunmuştur.

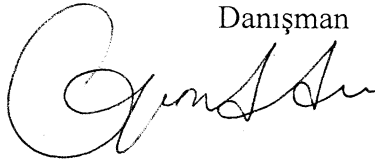
Yrd. Doç. Dr. Yüksel SAVUCU

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

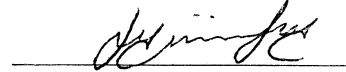
Yrd. Doç. Dr. Cemal GÜNDOĞDU

Danışman

Yüksek Lisans Sınavı Jüri Üyeleri

Yrd. Doç. Dr. Eyüp YILDIRIM

Yrd. Doç. Dr. Sebahattin DEREİÇLİ

Yrd. Doç. Dr. Yüksel SAVUCU

Yrd. Doç. Dr. Cemal GÜNDOĞDU

Yrd. Doç. Dr. Nihat ALİŞAN

TEŞEKKÜR

Çalışmam sırasında yardımlarını esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Cemal GÜNDOĞDU 'ya, verilerin toplanmasında yardımcı olan F.Ü. BESYO personeli ve öğrencilerine, verilerin girilmesi ve istatistiksel analizler için Sayın Yrd. Doç. Dr. Nurhat HALİSDEMİR ve Talha MURATHAN hocalarıma, bu değerli konuyu tespit etmeme yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Ali Dursun AYDIN hocama, Kaynak kitap ve makale yardımı dolayısı ile Yrd. Doç. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU hocama ve desteklerini her zaman yanımda hissettiğim canım eşim ve oğluma minnet ve şükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	i
ONAY SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLO LİSTESİ	vi
1.ÖZET.....	1
2. ABSTRACT	3
3. GİRİŞ	5
3.1. Araştırmanın Konusu	10
3.2. Araştırmanın Amacı	10
3.3. Problem Cümlesi	10
3.4. Varsayımlar	10
3.5. Sınırlılıklar.....	11
3.6. Eğitim, Spor ve Zekâ.....	12
3.6.1. Zekâ'nın Tarihçesi	15
3.6.1.1. Eğitimde Zekânın Yeri.....	18
3.6.2. Çoklu Zekâ Kuramı	19
3.6.2.1. Sözel-Dilsel Zekâ.....	21
3.6.2.2. Mantıksal-Matematiksel Zekâ.....	22
3.6.2.3. Görsel-Mekânsal Zekâ	23
3.6.2.4. Bedensel- Kinestetik Zekâ	24
3.6.2.5. Kişiler Arası - Sosyal Zekâ	25
3.6.2.6. Kişisel-İçsel Zekâ.....	26
3.6.2.7. Müziksel-Ritmik Zekâ	27
3.6.2.8. Doğa - Varoluşçu Zekâ	27

3.6.2.9. Çoklu Zekâ Alanlarının Gelişimini Etkileyen Faktörler	29
3.6.2.10. Çoklu Zekâ Alanlarının Belirlenmesi	30
3.6.2.11. Çoklu Zekâ Alanlarının Beden Eğitiminde Kullanılması	32
3.6.2.12. Çoklu Zekâ Alanları Envanteri	38
3.7. Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı	38
3.7.1. Beden Eğitiminin Bireye Sağladığı Yararlar	41
3.7.2. Beden Eğitiminin Topluma Sağladığı Yararlar	47
3.7.3. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları	50
3.7.4. Yüksek Öğretimde Beden Eğitimi ve Spor.....	51
3.7.5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü.....	52
3.7.6. Antrenörlük Eğitimi Bölümü	53
3.7.7. Spor Yöneticiliği Bölümü	53
4. GEREÇ VE YÖNTEM	54
4.1. Araştırmanın Modeli	54
4.2. Evren ve Örneklem.....	54
4.2.1. Verilerin Elde Edilmesi	55
4.2.2. İstatistiksel Değerlendirmeler	56
5. BULGULAR.....	58
6. TARTIŞMA SONUÇ	70
7. KAYNAKLAR	81
8. EKLER.....	88
9. ÖZGEÇMİŞ.....	92

TABLO LİSTESİ

Tablo 5.1. Öğrencilerin Okudukları Bölümlere Göre Çoklu Zekâ Kuramı'na Dayalı Profilleri	58
Tablo 5.2. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik, Antrenörlük ve Yöneticilik Bölümlerindeki Kız ve Erkek Grupların Karşılaştırılması	62
Tablo 5. 3. Kız ve Erkek Deneklerde Öğretmenlik, Antrenörlük Gece-Gündüz ve Yöneticilik Gece-Gündüz Bölümlerinin Karşılaştırılması	65
Tablo5.4. Birinci Sınıfta Okuyan Kız ve Erkek Grupların Karşılaştırmaları.....	67

1.ÖZET

FIRAT ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEK OKULU BÖLÜMLERİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN ÇOKLU ZEKÂ KURAMINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI

Yapılan çalışmada Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun 3 bölümünde okuyan öğrencilerin çoklu zekâ kuramına göre karşılaştırılması amaç edinilmiştir. Fırat Üniversitesi BESYO. 1. Sınıf öğrencilerine uygulanan bu çalışma ile bölümler arasındaki farklılıklar test edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini Elazığ ili Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri, örneklemini ise Öğretmenlik, Antrenörlük gece-gündüz ve Spor Yöneticiliği gece-gündüz Bölümleri 1. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Toplam 214 kız - erkek gönüllü öğrenci katılmıştır. Araştırmada Howard Gardner tarafından geliştirilen geçerlilik ve güvenilirliği yapılmış olan "Çoklu Zekâ Alanlarında Kendini Değerlendirme Envanteri" uygulanmıştır. 5'li Likert tipine göre derecelendirilmiştir. Envanter 80 sorudan oluşmaktadır. 8 zekâ kuramı ve her zekâ kuramından 10 soru mevcuttur. Sorular karışık olarak düzenlenmiştir. Envanter aynı hafta içerisinde öğrencilere uygulanmıştır.

Üniversiteli öğrenciler için anket formu kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin görüşleri cinsiyet farklarına ve hem kendi bölümleri içinde, hem de diğer bölümlerle karşılaştırılmıştır. $p<0,05$ anlamlılık düzeyi olarak kabul

edilmiştir. Araştırmada, verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS 15,0 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek okulu Öğretmenlik, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği gece-gündüz bölümlerinde okuyan 214 kız-erkek öğrenci değerlendirmeye alınmıştır. Cinsiyetler açısından anlamlı farkların bulunmadığı tespit edilirken, literatürle paralellik gösterdiği gözlemlenmiştir. Gece – Gündüz bölümlerinde okuyan öğrenciler arasında Müziksel zekâ dışında anlamlı farkların olduğu gözlemlenmiştir. Bölüm öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarına dayalı profillerine bakıldığında, genel yoğunluğun çok gelişmiş düzeyine denk geldiği gözlemlenmiştir. Bedensel-kinestetik zeka alanının dışında sosyal zeka, içsel zeka, görsel zeka, mantıksal zeka ve sözel zeka alanlarının da yüksek değerlerde çıkmış olduğu gözükmektedir.

2. ABSTRACT

THE COMPARISON OF THE ACCORDING TO THE THEORY OF MULTIPLE INTELLIGENCES OF STUDENTS IN DEPARTMENTS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT.

School of Physical Education and Sports sections of the multiple intelligence theory, according to the comparison students were targeted. Students in different parts of the multiple intelligence theory to show differences in terms of the phenomenon is the basis of research. Firat University 1 Class includes students as a result of this work.

Elazığ province of the operation of the survey universe of Physical Education and Sports, Firat University Physical Education and Sports sections students, the Teacher of the sample, Coaching and Sport sections of the night and day, Management Department sections of the night and day 1st Class consists of students. Total of 214 students of the teacher section, the coaching section and the sports management of the students. Research developed by Howard Gardner and Gonce Turkish by Seber validity and reliability that has "Multiple Intelligence Self-Assessment Inventory in the Area" has been applied. Inventory consists of 80 questions. Intelligence theory and intelligence theory 8 is available from the 10 questions. Questions will be mixed.

The scope of this research, college students, I used the survey form. Demographic characteristics of university students according to the views of relationships have been cross-checked with tables and $p = 0.05$ level of

significance was considered to be. Research, the analysis by using computer programs are conducted in SPSS 15.0.

Key Word: Multiple Intelligence Self-Assessment Inventory in the Area,
Physical Education and Sport, Training, Management,

3. GİRİŞ

Genel anlamda zekâ, diğer şeyler arasında, çabuk ve deneyimlerden öğrenme, karışık fikirleri anlama, soyut düşünme, problem çözme, plan yapma, sonuç çıkarma yeteneklerini içeren genel bir zihinsel kapasitedir. Bu yetenek yalnızca kitaptan öğrenme, dar bir anlamda akademik yetenek veya testten alınan yüksek puan anlamında değildir. Daha çok, çevremizdeki varlıkları kavrama, anlama ya da ne yapılacağını şekillendirme yetenekleri ile ilgili daha geniş ve derin bir kapasiteyi yansıtmaktadır (29).

Zekânın birçok tanımı yapılmış olsa da halen bilim adamları ortak bir tanım konusunda uzlaşmamışlardır. Buna neden olarak, zekânın soyut olması yani elle tutulur ve gözle görülür bir nesne olmaması etkili olduğu gibi bilim adamlarının zekâ kavramına farklı yaklaşımları da önemli bir rol oynamıştır. Kimi bilim adamı zekâyı bir bütün olarak ele alıp açıklamaya çalışırken kimi bilim adamı zekâyı zihinsel, duygusal, sosyal gibi birkaç faktörün etki ettiğini ileri sürerek açıklamaya çalışmışlardır. Ancak son yıllarda dünyada olduğu gibi ülkemizde de Gardner'ın çoklu zekâ kuramı büyük ses getirmiştir. Millî Eğitim Bakanlığımız 2003 yılından itibaren ilköğretim mesleki yöneltme formlarını (46) ve ders plan şablonunu (47) çoklu zekâ kuramına göre düzenlemiştir. Bireyin kendini geliştirebilmesi, hem akademik hem de sosyal yönden yeterliliğe ulaşması için, bireysel özelliklerin erken yaşlarda belirlenerek buna uygun desteklenmesi, yönlendirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. İlköğretim, yetişkin yaşamını biçimlendiren bireysel farklılıkların kazanılması, aynı zamanda farklılıkların

belirlenerek buna uygun gelişim olanağının sağlanması açısından en önemli eğitim kademesidir (22, 43, 44, 52).

Çağdaş anlamda eğitim programı dinamik bir yapıya sahip olup, sadece okulda ve dolayısıyla derslerle sınırlı tutulmayıp, eğitimin temel amaçları doğrultusunda ders dışında devam ettirilmesi gereken ve bir dizi etkinliklerle beraber sonunda da değerlendirmeyi içeren bir süreç olarak ifade edilmektedir (12, 38).

Eğitim programının bir parçası olarak; ders saatlerinin dışında, öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerine yönelik, onların kişiliklerini geliştirmek için yapılan ders dışı etkinlikler, öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini doyurduğu gibi, onların iyi bir yurttaşlık eğitimi kazanmalarına da yardım etmektedir (38, 40).

Günümüzde eğitim ve psikoloji alanındaki gelişmelerle birlikte bireylerin neler yapabildiğinden çok, neler yapabileceği düşünülmelidir. Her çocuğun çeşitli yetenekleri ve zeka kapasitesi vardır. Çocuğun bu yeteneği bulunan çevresel ortama göre farklılık gösterebilir (62, 72).

Çoklu zekâ kuramı da bu amaçla yeni pedagojik yöntemlerin düşünülmesi için ortaya atılmıştır. Eğitime yeni bir yaklaşım getiren çoklu zekâ kuramı (Multiple Intelligence- MI Theory), Harvard Üniversitesi öğretim üyelerinden Howard Gardner tarafından 1983 yılında getirilmiştir. Çoklu zekâ kuramı, bireylerin ilgilerini, yeteneklerini, gizli güçlerini ortaya çıkararak geliştirmeyi hedefleyen, her bireyin farklı alanlarla ilgili zekâlara sahip olduğunu savunan, öğrencilerin öğrenmelerinde fırsatları ve seçme haklarını arttıran yeni bir eğitimsel düzenlemedir (22, 28, 69).

Nöropsikolog ve gelişim uzmanı olan Gardner, 70'li ve 80'li yıllarda bireylerin bilişsel kapasitelerini araştırmaya başlamıştır. Yeteneklerin örüntüsünü

anlamaya, bilişsel ya da duyuşsal kazaların etkisini belirlemeye uğraştığı araştırmalarının yanı sıra Harvard Üniversitesinde “Proje Sıfır” adlı bir projede normal ve üstün yetenekli çocuklarla ilgili araştırmalar yapmış, bilişsel yeteneklerin gelişimini incelemiştir (14). Bu incelemeler sonucu, Gardner (28) insan zekâsının net bir şekilde ölçülebileceği tezini savunan geleneksel anlayışı irdeleyerek zekânın tek bir etkenle açıklanamayacak kadar çok sayıda yeteneği içerdiği sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç doğrultusunda Gardner, zekâyı, bir kişinin

(1) bir veya birden fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme kapasitesi,

(2) gerçek hayatta karşılaştığı problemlere etkili ve verimli çözümler üretebilme becerisi ve

(3) çözüme kavuşturulması gereken yeni veya karmaşık yapıli problemleri keşfetme yeteneği olarak tanımlamıştır (57). Gardner, bu tanım ışığında zekânın sekiz farklı alanı olduğunu ifade etmiştir:

- Sözel (Dilsel) zekâ: Bu zekâ alanı sözcükleri ya da bir dilin temel işlemlerini açıkça kullanabilme yeteneğini içermektedir. Okuma, yazma, dinleme ve konuşma ile iletişim sağlama bu zekânın en belirgin özelliklerinden biridir (14, 15).
- Mantıksal (Matematiksel) Zekâ: Bu zekâ alanı matematiksel hesap yapma, problem çözme, mantıksal düşünme, benzerlik ve ilişkileri belirleme becerilerini içerir (20, 21).
- Görsel (Uzamsal) Zekâ: Bu zekâ alanı nesnelerin doğru bir şekilde algılanması, bir nesnenin uzayda hareket ediyor gibi hayal edilebilmesi ya da başka birinin perspektifinden resimlendirmesi ve

birinin algılarını iki ya da üç boyutlu somut örnekler halinde transfer edebilmesi becerilerini içermektedir (60).

- Müziksel (Ritmik) Zekâ: Bu zekâ alanı, bir bireyin müziksel olarak düşünmesi ve belli bir olayın oluş biçimini, seyrini veya genelini müziksel olarak algılaması, yorumlaması ve iletişimde bulunması becerilerini içermektedir (57).
- Bedensel (Kinestetik) Zekâ: Bu zekâ alanı hareketlerle, jest ve mimiklerle kendini ifade etme, beyin ve vücut koordinasyonunu etkili bir biçimde kullanabilme becerilerini içermektedir (50).
- Sosyal (Bireylerarası) Zekâ: Bu zekâ alanı evresindeki insanların duygularını, isteklerini ve ihtiyaçlarını anlama, ayırt etme, onlarla etkili iletişim kurabilme yeteneklerini içermektedir (68).
- İçsel (Öze dönük) Zekâ: Bu zekâ alanı, bireyin kendi iç dünyasına ilişkin bilgisi, yaşama ilişkin duygularını, kendi duygularını fark edebilmesi ve ayırt edebilmesini, duygularını adlandırabilmeyi, duygularını kullanarak kendisini tanıyabilmesini kendi davranışlarını yönetebilmesini içine alır (2, 15).
- Doğacı (Doğasal) Zekâ: Bu zekâ alanı bireyin bir biyolog yaklaşımıyla hayvanlar ve bitkiler gibi yaşayan canlıları tanıma, onları belli karakteristik özelliklerine bağlı olarak sınıflandırma ve diğerlerinden ayırt etme kabiliyeti veya bir jeolog yaklaşımıyla dünya doğasının bulutlar, kayalar veya depremler gibi çeşitli karakteristiklerine karşı aşırı ilgili ve duyarlı olmasını içermektedir (58).

Çoklu zekâ kuramına göre, sağlıklı bir birey sekiz zekânın hepsine sahiptir, fakat hepsine aynı düzeyde sahip değildir. Birey bir problemle karşılaştığında daha çok baskın zekâsını kullanarak çözüme ulaşmaya çalışır. Ancak zekâlar kendi aralarında da bir uyum içinde çalışırlar (68). Bu olay çok karmaşık yollarla gerçekleşir. Bir zekâ, dâhiler ve (beyinden kaynaklanan) engelli bireyler dışında her zaman birbiriyle etkileşim hâlinindedir. Örneğin bir futbol oyuncusu bedensel zekâsıyla koşar, yakalar ve şut atar; uzamsal zekâsıyla sahayı ve görevini tanır; dil zekâsıyla oyun kurallarını öğrenir; sosyal zekâsıyla takım arkadaşları ile tartışır ve paylaşır; içsel zekâsıyla kendini değerlendirir (7).

Gardner bu zekâ alanlarının gelişimine kalıtım etki ettiği gibi çevreninde destekleyici ve engelleyici bir etken olduğunu belirtmiştir. Bireyin sahip olduğu kaynaklar, yaşadığı toplumun kültürel değerleri, coğrafi şartlar, ailenin durumu ve bireyin içinde bulunduğu durumlar zekâ alanlarının gelişmesine etki etmektedir (28).

Bu durumda eğitim ve öğretim kurumları göz önüne alındığında öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türleri, onların zekâ alanlarının gelişimine etki eden bir çevresel faktör olarak kabul edilebilir. Çünkü her okul türü kendine özgü genel amaçlara, özel öğretim programlarına ve farklı derslere sahiptir (28).

Bu çalışmanın amacı, Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik, Antrenörlük Gece-Gündüz ve Spor Yöneticiliği Gece-Gündüz bölümlerinde okuyan öğrencilerin 8 farklı zekâ alanında sahip oldukları tecrübeler ve bölümler arasında farklılıkların olup olmadığını araştırmaktır.

3.1. Araştırmanın Konusu

Bu araştırmanın konusu, 'Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin Çoklu Zekâ Kuramına Göre Karşılaştırılması'dır.

3.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik, Antrenörlük Gece-Gündüz ve Spor Yöneticiliği Gece-Gündüz bölümlerinde okuyan öğrencilerin 8 farklı zekâ alanında sahip oldukları tecrübeler ve bölümler arasında farklılıkların olup olmadığını araştırmaktır.

3.3. Problem Cümlesi

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının farklı bölümlerinde okuyan öğrencilerin çoklu zeka alanlarının dağılım ve düzeyleri arasında farklılık var mıdır?

3.4. Varsayımlar

Bu araştırmada;

Alınacak örneklem evreni temsil edebilecek niteliktedir.

İstatistiksel işlemler bilimsel yönden geçerli ve güvenilir testlerle yapılacaktır.

Denekler anketi cevaplarırken tam kapasitelerini kullanacaklardır.

Ankete verilecek cevapların doğru olduğu kabul edilecektir anket gönüllü öğrencilere uygulanacaktır.

3.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Elazığ ili Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile sınırlıdır.
2. Fırat Üniversitesi B.E.S.Y.O. Öğretmenlik, Antrenörlük gece-gündüz, Yöneticilik gece-gündüz 1. Sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
3. Bu araştırma anketten elde edilecek verilerle sınırlıdır.
4. Elde edilecek veriler sadece bilimsel amaçlarla kullanılacaktır.
5. Bireylere uygulanacak anket her birey için bir defaya mahsus olacaktır.
6. Bireyler tarafından cevaplandırılacak anket objektif ve sınırlı zamanlar içerisinde cevaplandırılacaktır.
7. Araştırma, tez süresi ile sınırlıdır.

3.6. Eğitim, Spor ve Zekâ

Eğitim, insanın kalıtsal güçlerinin geliştirilip, istenen özelliklerle yoğunlaşmış bir kişiliğe kavuşması için kullanılacak en önemli araçtır. İnsanlara bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde eğitim, toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğu taşır, İnsanların beklentileri doğrultusunda kendisini, çevresini ve diğer insanları kontrol etmek, düzenlemek istemeleri eğitim olayının oluşumunu, gelişimini gündeme getirmiştir. Eğitim bu süreçte insanların geçmişten günümüze her türlü birikimlerini, hedefleri doğrultusunda değişik yollarla zamana ve ortama uygun, kuşaktan kuşağa aktarma olayıdır ve aynı zamanda eğitim, bireyin gelişiminde, kişiliğinde ve yaşamında belirli sonuçlar elde etmek amacı ile girişilen planlı ve yöntemli etkinliklerdir. Eğitim her yerde, her ortamda, insanları en etkin, en güçlü canlı varlık konumuna getirmiştir. Eğitimin itici gücü yapısal, duygusal ve sosyal hareketliliklerdir. İnsanlar ulaşabildikleri her yerde egemenliklerini kurarken hareketlerini ve hareketliliklerini de doğal dengeye uydurmak zorunda kalmışlardır. Bu gelişim beden eğitiminin oluşumunda temel etkidir. Yapısal hareketlerin eğitim bütünlüğü içinde belirli hedefler doğrultusunda bilinçli, kontrollü ve düzenli bir şekilde organizasyonuna "beden eğitimi" denir. Eğitimdeki gelişmelere paralel olarak beden eğitiminin; bireyin fiziksel, devinimsel, duyuşsal, zihinsel ve toplumsal gelişmesine katkı amacına yönelik, organize edilmiş bedensel etkinliklerin tümü olarak ele alınmaya başlaması, eğitimin rolünü ön plana çıkarmaktadır. Buradan da anlaşılacağı gibi, beden

eğitimi ve spor sadece tek yönlü gelişimi kabul etmemektedir. Bu yönü ile eğitimin içinde yer alan beden eğitimi, insanın büyüme, gelişme ve davranış şekline göre seçilen fiziksel aktivitelerin harekete dayalı olarak yapıldığı bir eğitim şeklidir. Çocuk ve yetişmekte olan gençlerin bilişsel, sosyal ve fiziksel gereksinmelerini karşılamak için hazırlanmış bireysel ve grup içerisindeki hareket yaşantılarını kapsayan bir etkinliktir. İnsan bütününe oluşturan fiziki, ruhi ve zihni vasıfların bulunduğu, yaşın ve genetik potansiyelin gerektirdiği verim gücüne ulaştırılması için bedeni aktiviteler ve oyun yoluyla yapılan faaliyetlerin bütünüdür (22, 31).

Spor, beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlaşmış, üst düzeyde yapıldığında fizyolojik, psikolojik, estetik ve teknik özellikleri gerekli kılan yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili bir etkinliktir. Görünürdeki en çarpıcı amacı kazanmak ve yarışmaktır. Bir başka tanıma göre ise; kişinin belli düzenlemeler içinde fiziksel aktivitesini, motorik becerilerini, zihinsel, ruhsal ve sosyal davranışlarını geliştiren ve bu özelliklerini belirli kurallar içinde yarıştırmasını amaçlayan biyolojik, pedagojik ve sosyal bir uğraştır. Erkal' a göre spor; ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı, sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren, rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (25, 31).

Zekânın ne olduğu ve nasıl tanımlanması gerektiği konusu uzun yıllardan beri birçok eğitimcinin ilgi alanını oluşturmaktadır (58). Zekâyı, yüzyıllar boyu, bilim adamlarının, hangi dönemde nasıl tanımladıkları ve konuya nasıl

yaklaştıkları aşağıda ayrıntılı olarak verilmiştir (60): Zekânın birçok tanımı yapılmış olsa da halen bilim adamları ortak bir tanım konusunda uzlaşamamışlardır. Buna neden olarak, zekânın soyut olması yani elle tutulur ve gözle görülür bir nesne olmaması etkili olduğu gibi bilim adamlarının zekâ kavramına farklı yaklaşımları da önemli bir rol oynamıştır. Kimi bilim adamı zekâyı bir bütün olarak ele alıp açıklamaya çalışırken kimi bilim adamı zekâyı zihinsel, duygusal, sosyal gibi birkaç faktörün etki ettiğini ileri sürerek açıklamaya çalışmışlardır. Zihnin değişme ve kendini yenileme gücüne zekâ denir (71). Zekâ, genel zihinsel yetenekleri ifade eder. Zekâ, mantıklı plan yapma, problem çözme, soyut düşünme, karmaşık düşünceleri anlama, hızlı öğrenme ve deneyimlerden yararlanma yeteneklerini içerir (24). 1999 yılında ABD’de internet aracılığı ile yayınlanmış “Zekâ Konusundaki Ortak Bilimsel Sonuçlar” adını taşıyan ve altına elli profesörün imza attığı bildiride zekâ; diğer şeyler arasında akıl yürütme (mantıklı düşünme yeteneği), plan yapma, problem çözme, soyut düşünme, karmaşık fikirleri kavrama, çabuk ve deneyimlerden öğrenme yeteneklerini içeren genel bir zihinsel kapasite olarak tanımlanmıştır (31).

Zekâ,

Eğitimcilere göre; Öğrenme yeteneği,

Biyologlara göre; Çevreye uyma yeteneği,

Psikologlara göre; Muhakeme yoluyla sonuca ulaşma yeteneği,

Bilgisayar bilimcilerine göre; Bilgi işleme yeteneği olarak tanımlanmıştır

(6).

3.6.1. Zekâ'nın Tarihçesi

Günümüze kadar zekânın birçok farklı tanımı yapılmıştır. Bu tanımlar ilk bakışta farklı olmalarına rağmen, genel çerçeve içinde düşünüldüğünde tanımlardan büyük çoğunluğunun doğrudan ya da dolaylı olarak sözel ve sayısal zekâ türlerini anlatmak istediği dikkat çeker. Zekânın özelliklerini belirlemek üzere yapılan çalışmalar eski çağlara kadar uzanır. 1900'lerden sonra bilimsel anlamda çalışmalar yapılmaya başlanmış; ancak yine de tek bir tanımla ifade edilebilir hale getirilememiştir. (10).

En genel ifade olarak "İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı" veya benzer şekilde "Zekâ yeni ve şaşırtıcı durumlarda çevreye uyum sağlayabilme, soyutlama ve problem çözme gücüdür" (60) seklindedir.

Zekâyı tanımlayabilmek için çaba gösteren araştırmacıların elde ettiği bulgular; zekânın işlevini ve özelliklerinin yapısını tanımlara yönelik olarak farklı biçimlerde karşımıza çıkmaktadır. Zekâ ile ilgili birçok araştırmacının kurumsal açıklamaları şu şekildedir:

Bireysel farklılıklar ve zekâ konusunda ilk çalışmaları yapan Galton'dur. Ona göre bireyler arasındaki zekâ farklılıkları, duyuşsal yeteneklerdeki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Bu durumda bir kişinin duyuları ne kadar iyi olursa zekâsı da o kadar iyi olacaktır. Fransız psikolog Binet de öğrenme güçlüğü olan ve olmayan öğrencileri uzun süre gözleyerek, bu öğrencilerin özelliklerini birbirinden ayırmaya çalışmış ve topladığı bilgilere dayanarak bir zekâ ölçeği geliştirmiştir. Bu test Stanford Üniversitesinde Termen tarafından adapte edilerek

Stanford-Binet testi olarak yayınlanmıştır (71). Binet; zekânın bellek alanı, duyum keskinliği ve tepki hızı gibi basit zihinsel öğelerden değil; kavrama, hüküm verme, akıl yürütme gibi karmaşık üst düzey işlemlerde kendini gösterdiği yargısına varmıştır. Binet'e göre bir kişinin zekâsı hakkında güvenilir bir fikir edinmenin yolu, onu çözümü yüksek zihinsel işlemlerin kullanılmasını gerektiren problem durumları ile karşı karşıya getirmek ve neler yaptıklarını objektif olarak saptamaktır (71).

Spearman zekânın tek faktörden oluştuğunu belirtmiştir. Zekânın "g" faktörü adını verdiği bir genel faktör ve bazı alt yeteneklerden oluştuğunu öne sürmüştür (9).

Thorndike, ileri sürdüğü 'Çok Faktör' kuramında, zekânın birbirinden ayrı faktörlerden meydana geldiğini ortaya koymaktadır. Faktörler birbirinden bağımsızdırlar. O'na göre zekâ değil zekâlar, vardır. Bunlar; soyut zekâ, sosyal zekâ ve mekanik zekâdır. Thorndike, sözel kavrama, hafıza, sayısal yetenek, sözel akıcılık, muhakeme, algısal hız gibi zihinsel yetenekler de belirlemiştir (9).

Thurstone'un Grup Faktör Kuramına göre zihinsel etkinlikleri gerekli kılan işler gruplandırılmıştır. Bu gruplarda toplanmış yeteneklerde bireysel farklılıklar vardır. Bireysel farklılıkların nedeni kalıtım ve gelişimdir (10).

Guilford ise ilk kez zekâyı kurumsal düzeyde bilişsel görevlerle incelemiştir. Zekâ ölçme aracını geliştirirken, insanın bilişsel sisteminin yapısal bütünlüğü olduğu ve süreçlerle ilgili işlemlerin bireyden bireye farklılık gösterdiği görüşüne dayanır. Örneğin yapısal açıdan herkesin kısa süreli bellek kapasitesi vardır. Ama herkesin karar verme hızı farklıdır. Bireyin yapısal özelliğinin ölçümü ve işlem gücü zekâ kapasitesini tanımlar (71).

Piaget'in ileri sürdüğü Uyum Kuramı'na göre ise zekâ, bireyin çevresine uyum sağlama sürecidir. Uyum, organizma ve çevre etkileşimindeki dengeyle gerçekleşir. Her zihinsel etkinliğin amacı da dengeye ulaşmaktır. Ancak organizma ile çevre arasında hiçbir zaman tam ve sürekli bir denge kurulamamasına karşılık, bütün çabalar denge kurmaya yöneliktir. Birey, her dengesizlik durumunda dengeyi yeniden kurmak için etkinlikte bulunur. Piaget, zekânın işleyiş ve gelişimini biyolojik etmenlerle açıklamıştır (56).

Sternberg, Triarsik Zekâ Kuramı'ni geliştirmiştir. Bu kuram ile pratik bilgiyi kapsayan biçimde zekâyı yeniden tanımlamıştır (60, 3). Bu kurama göre, üç zekâ ögesi bulunmaktadır. Üst-öğeler, performans öğeleri ve bilgi kazanma ögesi. Bir problemle karşılaşıldığında, önce problemin ne olduğu anlaşılır ve çözüm yolu bulunur (üst-öge), sonra problemin çözümü uygulamaya sokulur (performans), gerektiğinde yeni bilgi edinilir (bilgi kazanma). Zekânın bu analizleri hem bireyler arasındaki farklılıkları açıklığa kavuşturmakta, hem de öğrenme öğretme süreçlerinde yapılabilecek işlemleri belirlemede yardımcı olmaktadır (10).

Horn'a göre, okuma - yazma ve matematiksel işlem yapma gibi becerileri sol yarı küre daha uzmanlaşmış bir biçimde işleyebilir. Sağ yarı küre de mekânda kendimizi yöneltmeyi, yapısal örüntüleri tanımayı ve müzik formlarını hatırlamayı sağlamaktadır. Bugün birçok psikolog tarafından sol yarı kürenin analitik ve kritik düşünceden, sağ yarım kürenin ise mekânla ilgili olarak sezgisel anlamadan sorumlu olduğu düşünülmektedir. Beyin, bütün olarak çalışan bir sistemdir. Bir tarafı çalıştığı sırada, diğer tarafları uyuklayan birbirinden habersiz ögeler toplamından ibaret değildir. Beyindeki en basit işlem bile, beynin birçok

bölgesinin iletişim içinde çalışmasını gerektirir. Beyindeki her işlem beynin tümünü ilgilendirir ve beynin bir bütün olarak çalışması sonucu ürün elde edilir (61).

Goleman, Duygusal Zekâ (EQ) kavramını ortaya atmıştır, Duygusal zihin, evrim basamağında akıl zihinden önce ortaya çıkmıştır ve hayvanlarda da mevcuttur. Duygusal zekâ; kendini harekete geçirebilme, aksiliklere rağmen yolunda devam edebilme, dürtüleri kontrol ederek doyumunu erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşüncüyü engellemesine izin vermeme, umut besleme ile kendini gösterir. Herhangi bir uyarıcıya karşı gösterilecek tepki, akıl zihninden önce duygusal zihin tarafından algılanır (60).

Yukarıdaki farklı görüşlerden de anlaşılacağı gibi zekâ, bireysel farklılıklar, bilişsel yetenekler ve eğilimler gibi birçok değişik açıdan tanımlanmaktadır. Muhtemelen bu kavramlar üzerinde yapılan çalışmalar ve gelişmeler, bilişsel psikolojiyle ilgili eğitim ve psikoloji alanında çalışan araştırmacılar arasındaki görüş farklılıklarından kaynaklanmaktadır.

3.6.1.1. Eğitimde Zekânın Yeri

Zekânın eğitim içinde nasıl yönlendirilebileceği konusu, eğitim alanının metodolojisini de etkilediği görülmektedir. Öğrencinin zekâ düzeyine karar vermek, ancak standartlaştırılmış zekâ testlerine göre yapılmaktadır. Oysa öğretmenin, öğrencilere her zaman standart testler uygulama şansı yoktur. Eğitim açısından bakıldığında, zekânın tanımından çok niteliği ön plana çıkmaktadır.

Zekânın ne olduğu ve nasıl ölçülebileceği konusunda ulasan tek bir sonucun olmaması da birçok kuramın gelişmesine neden olmuştur (10).

Eğitim psikologlarının ortak görüşlerine göre; bir sınıftaki öğrenciler bir konuda birbirleriyle kıyaslandığında, sembollerini başarıyla kullananların, karmaşık problemleri başkalarından yardım almadan ya da çok az yardımla çözebilenlerin, amaçlı ve planlı olanların zekâ düzeylerinin diğerlerine kıyasla daha yüksek olduğu söylenebilmektedir (71).

3.6.2. Çoklu Zekâ Kuramı

Nöropsikoloji ve gelişim uzmanı Gardner, geleneksel zekâ anlayışını inceledikten sonra, 70'li ve 80'li yıllarda bireylerin bilişsel kapasitelerini araştırmaya başlamıştır. Boston Üniversitesi'ndeysen yeteneklerin örüntüsünü anlamaya, bilişsel ya da duyuşsal kazaların etkilerini belirlemeye çalışmıştır. Aynı zamanda Harvard Üniversitesi'nde "Project Zero" adlı projede normal ve üstün yetenekli çocuklarla ilgili araştırmalar yapmış, bilişsel yeteneklerin gelişimini incelemiştir. Bu çalışmalar sırasında psikometrik bakış açısıyla açıklanamayan farklı bir şeyler gözlediğini fark etmiş ve bunu şöyle ifade etmiştir." Çocuklar ve beyin hasarlı yetişkinlerle yaptığım günlük çalışmalar beni insan doğası ile ilgili bedensel bir olguyla derinden etkiledi: insanlar çok geniş, çok sayıda kapasitelerle dolu... Bir bireyin bir alandaki üstünlüğü, bir başka alandaki gücüyle karşılaştırılabilecek ve tahmin edilebilecek kadar basit değil" Çoklu Zekâ Kuramı'nın başlangıç noktasını bu görüş açısı oluşturmaktadır. Gardner, 1983 yılında yayınlanan " Zihnini Çerçevesi" (Frames of Mind) kitabında yedi ayrı ve

evrensel kapasite önermiştir. Bu kapasite ya da zekâlar her bireyde doğuştan var olmakta ama farklı kültürlerde farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Örneğin dil zekâsı toplumlarda doğuştan getirilen evrensel bir kapasitedir ama bir kültürde yazma, diğerinde konuşma şeklinde ön plana çıkabilmektedir (56).

Çoklu Zekâ Kuramı, zekâyâ ilişkin geleneksel anlayışların eksiklerini vurgulamakta ve yeni bir pencere sunmaktadır. Zekâyâ ilgili eski ve yeni anlayışların kısa bir karşılaştırması aşağıdaki tabloda sunulmuştur (14).

Çoklu Zekâ Kuramının anahtar kavramı "çoğul " kelimesidir. Çünkü zekâ çok yönlüdür. Doğuştan genetik kalıtımla getirilen zekâ, geliştirilebilir, değiştirilebilir ve zeki olmak belli derecede öğrenilebilir. Bu kuramın geliştiricisi olan Howard Gardner zekânın özelliklerini şöyle sıralamaktadır;

İnsan kendi zekâsını arttırma ve geliştirme yeteneğine sahiptir,
Zekâ sadece değişmekle kalmaz aynı zamanda başkalarına da öğretilir,
Zekâ insandaki beyin ve zihin sistemlerinin birbiriyle etkileşimi sonucu ortaya çıkan çok yönlü bir olgudur,

Zekâ çok yönlülük göstermesine rağmen kendi içinde bir bütündür,

Her insan, zekâ alanlarının tümüne sahiptir.

Her insan, zekâ alanlarından her birini belli bir düzeyde geliştirebilir,

Çeşitli zekâ alanları, genellikle bir arada belli bir uyum içinde çalışırlar,

Bir insanın her alanda zeki olabilmesinin birçok yolu bulunmaktadır (28, 54, 60).

Çoklu zekâ anlayışına göre, tüm zekâlar eşit değerdedir ve içlerinden biri ya da birkaçı diğerlerinden daha önemli değildir (Armstrong, 1994:3). Zekâlar her zaman birlikte çalışırlar ancak bu, çok karmaşık yollarla gerçekleşir. Bir zekâ,

dahiler ve (beyinden kaynaklanan) engelli bireyler dışında her zaman birbiriyle etkileşim halindedir (57).

Gardner' ın sözünü ettiği sekiz zeka türüne sahip bireylerin zeka özelliklerini ve öğrenme stilleri aşağıda zeka alanlarına göre açıklanmıştır.

3.6.2.1. Sözel-Dilsel Zekâ

Dil zekâsı, sözcükleri ya da bir dilin temel işlemlerini açıkça kullanma yeteneğidir. Sözel dil zekâsı kuvvetli olan bireyler, işiterek, konuşarak, okuyarak, tartışarak ve başkaları ile karşılıklı iletişime girerek en iyi öğrenirler. Sözel dil zekâsı güçlü olan bir kişinin bazı özellikleri şunlardır (14, 57);

İsimler, yerler ve tarihler hakkında iyi bir hafızaya sahiptir. Başkaları ile yüksek düzeyde sözel iletişime girer. Tekerlemeleri, anlamsız ritimleri ve kelime oyunlarını çok sever. Kitap okumayı çok sever. Öğrendiği yeni kelimeleri anlamlarına uygun olarak konuşma veya yazı dilinde kullanır. Dinleyerek öğrenmeyi sever.

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Kitaplar, teypler, ses kayıt cihazları, günlükler, renkli kâğıtlar, yazma materyalleri, el kitapları, talimatnameler, gazeteler, dergiler, kalemler, bilgisayarlar, dosyalar kelime oyunları vb.

Sözel-dilsel zekâ öğretim yöntemleri; Öykü okuma, hikâyeleştirme, konferans hazırlama, görüşme ve tartışmalar, rapor hazırlama, diyalog hazırlama etkinlikleri, röportaj yapma, yazım çalışmaları.

İlgili meslek alanları; Edebiyat, yazar, şair, arşivcilik, hatip, dil bilim, hukuk, siyaset vb. (14, 28, 57).

3.6.2.2. Mantıksal-Matematiksel Zekâ

Bu zekâ alanı gelişmiş olan insanlar, mantık kurallarına, neden-sonuç ilişkilerine, varsayımları oluşturmaya ve sorgulamaya ve bunlara benzer soyut işlemlere karşı çok hassas ve duyarlıdırlar.

Mantıksal - matematiksel zekâsı güçlü olan bir kişi; Olayların oluşumu ve işleyişi hakkında çok soru sorar. Sayılarla çalışmayı ve hesaplama yapmayı, mantıksal bulmacaları çözmeyi ve satranç ve dama gibi çeşitli stratejik oyunları oynamayı, nesneleri kategorilere ayırmayı veya olayları belli bir mantıksal ilişki içinde düzenlemeyi çok sever (10, 57).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Akıl yürüterek, soyut modelleri tasarlayarak, sayılarla düşünerek, ilişkilere ve bağlantıları kurgulayarak öğrenir. Grafikler ya da şekiller halinde verilen (görsel) bilgileri yorumlar. Bilgisayar programları hazırlar. Grafik, şema ve şekillerle çalışmaktan hoşlanır.

Matematiksel- Mantıksal Zekâ Öğretim Yöntemleri; Bilimsel düşünme etkinlikleri, venn şemaları çalışmaları, grafik hazırlama etkinlikleri, sayılarla çalışma-rakamsal düşünme etkinlikleri, sıralama etkinlikleri, mantıksal sorgulama etkinlikleri (6 şapka ile düşünme), bulmacalar (Problem çözme etkinlikleri)

İlgili Meslek Alanları; Muhasebe, satın alma, matematik ve mühendislik bilimleri, istatistik, bilgisayar, ekonomi ve fen bilimleri vb. (14, 28, 57).

3.6.2.3. Görsel-Mekânsal Zekâ

Bu zekâ alanına sahip bireyler dış dünyadan edindikleri izlenimleri bir mimar ya da bir ressam gibi dekore ederek değişik yeni durumlar veya şekiller yaratabilirler. Görsel-uzamsal zekâsı güçlü olan bir kişi; Renklere karşı çok hassas ve duyarlıdır, haritaları, çizelgeleri, diyagramları veya tabloları sadece düz metinden oluşan yazılı materyallere kıyasla daha kolay okur ve anlar. Sanat içerikli etkinlikleri çok sever. Diğerlerine oranla daha çok hayal kurar. Okurken kelimelere oranla resimlerden daha çok öğrenir. Varlıkların görsel imgelerini çok iyi ve net olarak hatırlar. Sanat içerikli etkinlikleri ve film, slâyt vb. görsel sunuları izlemeyi çok sever (10, 58).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Öğrenmede daha çok sanat, video, filmler, bulmacalar ve haritalardan yararlanır. İmgeleri düzenleyerek, zihinsel resim oluşturarak, çizerek, desen oluşturarak, hayal ederek öğrenir.

Görsel - Mekânsal Zekâ Öğretim Yöntemleri; Akıl haritaları, akış haritaları, örümcek haritalar, zincir haritalar, karşılaştırma tabloları, problem çözüm taslakları, flash kartlar, ünite kartları, rapor ve kompozisyon taslakları, resim ve fotoğraf çalışmaları, mimari ve tasarım etkinlikleri.

İlgili Meslek Alanları; Ressam, artist, fotoğrafçı, mühendis, kameraman, mimar, heykeltıraş, tasarımcı, dekoratörlük, izci, rehber vb. (14, 28, 57).

3.6.2.4. Bedensel- Kinestetik Zekâ

Bedensel-kinestetik zekâ, düşünceleri ve duyguları ifade ederken ve problemleri çözerken bedeni kullanma yeteneğidir (20, 21). Bu zekâ, vücut hareketlerini kontrol etmeyi ve yorumlamayı, fiziksel nesneleri manipüle etmeyi ve vücut ile zihin arasında bir uyum oluşturmaya sağlar (14). Bedensel- kinestetik zekâ alanı güçlü olan bir kişinin bazı özellikleri şunlardır:

Sportif faaliyetlerde başarılıdır. Bir yerde uzun süre kaldığında hareket etmeye ve kımıldamaya başlar. Başkalarının jest, mimik ve yüz ifadelerini kolaylıkla taklit eder. Gördüğü her nesneyi dokunarak inceleme ve analiz etme eğilimindedir. El becerisi gerektiren etkinliklerde çok başarılıdır. Kendini veya meramını anlatmada kendine özgü dramatik bir yolu vardır. (14, 58);

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Dinleme, konuşma, dans, koşma, dokunma ve hareket etmeyi sever. Öğrenmede role-play, drama, tiyatro ve hareket etmeye ihtiyaç duyar. Zihinle bedeni birleştirerek, mimiklerle, vücudu geliştirerek, dokunarak, dans ederek, üç boyutlu tasarımlar oluşturarak öğrenmeyi tercih ederler. Gezi- inceleme-model / maket yapma gibi fiziksel aktivitelere katılımdan zevk alırlar.

Bedensel Zeka Öğrenme Yöntemleri; Drama etkinlikleri, sınıf tiyatroları, role-play canlandırmalar, el becerisi etkinlikleri, bilgi kartları, nefes alma egzersizleri, oyun etkinlikleri, alan gezileri.

İlgili Meslek Alanları; Spor, dans, heykeltıraş, teknik direktör, koreografi, oyunculuk, cerrahlık, pantomimcilik, sanatçılık vb. (14, 28, 57).

3.6.2.5. Kişiler Arası - Sosyal Zekâ

Sosyal zeka, bir insanın bir öğretmen, bir terapist ya da bir pazarlamacı gibi çevresindeki insanların duygularını, isteklerini ve ihtiyaçlarını anlama, ayırt etme ve karşılama kapasitesidir (58). Sosyal zekası güçlü olanların önemli özellikleri arasında diğerlerinin duygularına, korkularına, meraklarına ve inançlarına empati ile yaklaşma, yargılamadan dinleme ve diğerlerinin performanslarını en üst düzeye çıkarmalarında yardımcı olma isteği bulunduğu ileri sürülmektedir. Bu zekâ, bazı açılardan, türlerinin içinde en anlaşılabilir olanı olarak gösterilmektedir (3, 10).

Sosyal zekâ alanı güçlü olan bir kişi; Sinerji meydana getirme ve sürdürmede iyidir. Grup içinde başarılı ilişkiler kurar, insanlar arasındaki farklılıkları fark eder. Yüz ifadesi, ses ve jeste duyarlıdır, empati yeteneği çok iyi gelişmiştir (53, 57).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Yönetme ve organize etmeden zevk alır. Yaşlıları ile ya da farklı yaş grupları ile olmaktan zevk alırlar. Grup ve takım çalışmalarından, çok özel ve mükemmel ürünler ortaya çıkararak; gruplar halinde çalışmaktan zevk alırlar. Küçük grup çalışmaları için hazırlanmış bir sıra düzeni ya da öğrencilerin birbirlerine rahatlıkla görebileceği bir sınıf sıra düzeni sosyal zekâ öğrenme ortamları açısından önemlidir.

Kişiler Arası Öğretim Yöntemleri; Grup etkinlikleri, ikili çalışmalar, grup görüşmeleri, kampanya organizasyonları, konferans sunuşları, paneller.

İlgili Meslek Alanları; Öğretmenlik, yönetim, işletme, danışmanlık, psikologluk, rehberlik uzmanı ve politika vb. (14, 28, 57, 70).

3.6.2.6. Kişisel-İçsel Zekâ

Bu zekâ alanı, kendilik bilgisi ya da kendini tanıma zekâsı, ya da kendini bilme ve kendi yaşamı ve öğrenmesi ile ilgili sorumluk alma yeteneği olarak belirtilmektedir (10).

İçsel zekâ alanı güçlü olan bir kişi; hislerdeki değişimi fark edebilir ve bunu ifade eder, kendi kendini motive ve disipline edebilir. Sağlıklı benlik algısına sahiptir. Bağımsız olma eğilimindedir. Kendisinin güçlü ve zayıf yanları hakkında gerçekçi bir görüşe sahiptir, hayattaki başarılarından ve başarısızlıklarından ders almasını bilir, kendine güveni ve saygısı yüksektir (53, 57, 70).

Gardner'a göre günlük hayattaki en önemli zekâ çeşidi içsel – öze dönük zekâdır. Kişinin kendisi ile ilgili bilgisinin olması ya da yaşamı ve öğrenmesi ile ilgili sorumluluk almasına işaret eden zekâdır. Bu zekâsı güçlü olan bireyler; özgürlüğüne düşkündür. Bireysel çalışmalardan zevk alır. Yalnız kalmaktan hoşlanır. Öğrenirken kişisel çalışmalar, kendini değerlendirme ve kişisel farkındalığa ihtiyaç duyar (20).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Yalnız çalışmaktan hoşlanır. Kendi iç dünyasını düşünür. Hedefler oluşturma ve hayallerden zevk alır. Yaşamlarında motivasyon kaynakları hedefleridir.

Öğretim Yöntemleri; Günlük yazma etkinlikleri, bir dakika düşün etkinlikleri, öz -değerlendirme etkinlikleri, hayal kurma etkinlikleri, 'Bana düşen görev' çalışmaları.

İlgili Meslek Alanları; Yazar, psikoterapist, sosyal hizmet uzmanı, dini lider, sanatçı, iş adamı, ressam, heykeltıraş vb. (3, 14, 28, 57, 70).

3.6.2.7. Müziksel-Ritmik Zekâ

Duyguların aktarımında müziği algılama ve sunmada müziği bir araç olarak kullanma yeteneği, yani ritme, melodiye, tona karşı duyarlı olma yeteneğidir (21). Müzikal-ritmik zekâsı güçlü olan bir kişi; şarkıların melodilerini çok iyi hatırlar ve güzel şarkı söyleyebilme yeteneğine sahiptir. Bir müzik aletini çok iyi çalar ya da çalmayı çok ister, konuşurken veya hareket ederken elleri ve ayakları ile ritim tutar. Çevresindeki seslere karşı aşırı duyarlı ve hassastır, bir şarkı duyduğunda farkında olmadan ona eşlik eder (58).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Öğrenmede müzik, teyp- recorder, kasetler ve ritimlere ihtiyaç duyar. Melodi ve ritim oluşturarak, empati kurarak, seslere duyarlı olarak, enstrüman kullanarak, müziğin yapısını kavrayarak öğrenir.

Öğretim Yöntemleri; Ritimler- melodiler- şarkılar, müziksel koleksiyonlar, müziksel ton, vurgular, fon müzikleri kullanma.

İlgili Meslek Alanları; Yorumcu, besteci, müzisyen, orkestra şefi, müzik eleştirmeni vb. (14, 28, 57, 70).

3.6.2.8. Doğa - Varoluşçu Zekâ

Gardner tarafından açıklanan son zekâ çeşidi doğacı zekâdır. Doğal çevreyi anlama, tanıma ile ilgilidir. Kişinin çevredeki bitki ve hayvan türlerini

fark ettiklerinde ve alt türlerini sınıflandırma prensiplerini yaratabildiklerinde ortaya çıkmaktadır. Bu zekâsı güçlü olan bireyler; araştırmalar yapmayı sever. Doğadaki canlıları incelemekten hoşlanırlar. Doğadaki hemen her canlının yaşamına ilgi duyarlar. Seyahat etmeyi, belgeseller izlemeyi severken, doğa ve gezi dergilerini incelemekten hoşlanırlar. Kendilerine özgü out-door etkinlikler düzenlerler (70).

Doğacı zekâ ile bir kişinin bir biyolog yaklaşımıyla hayvanlar ve bitkiler gibi yaşayan canlıları tanıma, onları belli karakteristik özelliklerine bağlı olarak sınıflandırma ve diğerlerinden ayırt etme kabiliyeti veya jeolog yaklaşımıyla dünya doğasının bulutlar, kayalar veya depremler gibi çeşitli karakteristiklerine karşı aşırı ilgili ve duyarlı olması kastedilmektedir (58).

Doğacı zekâ alanı güçlü olan bir kişi; doğada çalışmayı, hayvan ve bitkileri incelemeyi sever. Doğa olaylarına karşı çok hassas ve duyarlıdır. Doğal hayattaki önemli farklılıkları ayırt edebilir. Doğayı ve canlıları içeren konularda çok başarılıdır ve çevre bilinci çok iyi gelişmiştir (14, 53).

Öğrenme Materyalleri; Doğayı ve doğada olup bitenleri gözlemleyebilme yeteneği kazanarak, kendisinin de bu dünyanın bir parçası olduğunun farkına vararak öğrenir.

Doğa Zekâsı Öğretim Yöntemleri; Doğa yürüyüşleri, alan gezileri, doğa ile ilişkilendirme çalışmaları, doğadan malzemelerle çalışma, farklı canlı türleri ile ilişki kurma.

İlgili Meslek Alanları; Zooloji, botanik, organik kimya, biyoloji, jeoloji, meteoroloji, arkeoloji, çiçekçilik, tıp, fotoğrafçılık, dağcılık, izcilik vb. (3, 14, 28, 57, 70).

3.6.2.9. Çoklu Zekâ Alanlarının Gelişimini Etkileyen Faktörler

Çoklu zekâ teorisi, insan zihnine açılan bir pencere gibidir ve beynin çeşitli bölümlerinin çok özel fonksiyonlarını açıklamaktadır. Zeka bireyin genetiksel kalıtımıyla olduğu kadar, bu bireyin ekolojik ve kültürel çevresiyle olan tecrübe ve deneyimleriyle de şekillenir.

Bireylerde, belirtilen bu zekâların gelişimi de farklılıklar göstermektedir. Armstrong zekâların gelişmesinde avantaj ya da dezavantaj yaratan çevresel etkenleri şöyle sıralamaktadır.

Kaynaklara ulaşma şansı; Örneğin eğer aile çok fakirse keman, piyano gibi müziksel zekâyı geliştirebilecek enstrümanları olmadığından bu zekânın güçlenmesi, gelişmesi zorlaşabilir.

Tarihsel kültürel faktörler: Okulda matematik ve fen bilimlerine dayalı programlar önemsleniyorsa, öğrencilerin yalnızca mantıksal- matematiksel zekâsı gelişir.

Coğrafi faktörler: Köyde yetişmiş bir çocuk, apartmanda yetişmiş bir çocuğa oranla bedensel ve doğacı zekâlarını daha çok geliştirebilir.

Ailesel faktörler: Ressam olmak isteyen bir çocuğun ailesi, çocuğun avukat olmasını istiyorsa, çocuğun dilsel zekâsı desteklenecektir.

Durumsal faktörler: Kalabalık bir ailede büyümüş ve kalabalık ailede yaşayan bireyler doğalarında sosyallik olmadıkça, kendilerini geliştirmek için daha az zamana sahip olurlar (56,57).

Kültürlerin farklı zekâ türlerine verdikleri değerler, zekâ gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Fazla değer verilen zekâ türleri diğerlerinden daha çok

ve hızlı gelişmektedir. Çünkü kabul gören ve değer verilen davranışlar motivasyonu arttırmakta ve bireyi bu davranışları zenginleştirmeye yöneltmektedir (70).

3.6.2.10. Çoklu Zekâ Alanlarının Belirlenmesi

Çoklu Zekâ Teorisi, insan zekâsının tek bir yapıdan oluşmadığı görüşünü savunarak, her insanın birbirinden bağımsız sekiz zekâ alanına da sahip olabileceği ve bütün bu zekâ alanlarının geliştirilebileceği düşüncesini vurgulamaktadır. Diğer bir deyişle, çoklu zekâ teorisi, problemleri çözmek veya değerli ürünler ortaya koymak için bireylerin çeşitli zekâ alanlarını nasıl kullandıklarını açıklayan zihinsel bir modeldir. Dolayısıyla çoklu zekâ teorisi açısından bakıldığında, farklı meslek gruplarını temsil eden bireyler dış dünyadaki içeriği anlamak, yorumlamak ve iletişimde bulunmak için farklı zekâ alanlarını işe koşturmaktadır (64).

Okullardaki her sınıf bir zekâ bahçesidir. Bitkiler aynıymış gibi görünmelerine rağmen her biri farklı şekilde büyüyüp farklı ürünler verirler. Bir bahçıvan nasıl bitkilerinin gelişim ve sağlıklarını ayırt edebiliyorsa bir öğretmende öğrencilerinin mantıksal-matematiksel, müziksel- ritmik, görsel-uzamsal, bedensel-kinestetik, doğal, içsel, kişiler arası zekâlarındaki üstünlüklerini belirlemek zorundadır. Ancak bu şekilde onların başarıya ulaşmalarına yardımcı olabilir (21).

Her öğrencinin kolaylıkla öğrenebildiği bir yol mutlaka vardır ve yine her öğrencinin ne kadar çok öğrenme zorluğu çekse de mutlaka yetenekli olduğu bir

beceri alanı vardır. Önemli olan eğitimcilerin ve ailelerin çocuklarının ilgi ve yetenek alanlarını dikkatle gözlemleyerek, onların kendilerini güçlü hissettikleri yollarla bu çocuklara güven desteği vererek öğrenme süreçlerine yardımcı olabilmektir (28, 6, 7).

Gardner, insanların tümünün birçok zekâ alanına sahip olduğunu, fakat hayatı ilginç yapan her şeyin her zekâ alanında eşit şekilde güçlü olmadığını ve herkesin aynı zekâ bileşimine sahip olmadığını söylemektedir. Gardner insan zekâsının belli bir testle ölçülmemesi gerektiği görüşünü savunur. Çünkü çoklu zekâ teorisinin en önemli ilkelerinden biri zekânın geliştirilebileceği gerçeğidir (28).

Öğrencilerin bölümlerini değerlendirme faaliyetleri esnasında eğitimciler şu önemli gerçeği asla unutmamalıdır: "Birçoklu zekâ testi yoktur, fakat her zekâ bölümü kendine özgü yöntemlerle değerlendirilebilir" (6).

Çoklu zekâ kuramı, zekânın sayısal olarak sabitlenmesine karşı olduğu için, testlere de karşıdır. Bu nedenle zekâ alanlarının saptanmasında test dışı tekniklerin kullanılması önerilmektedir. İşte bunlardan bir kaçısı şunlardır:

1. Gözlem (Davranışların izlenmesi)
2. İşaretleme listesi (Davranış eğilimlerini, problem çözme tercihlerini gösteren ölçek oluşturulması)
3. Dereceleme ölçekleri (Davranışların gruplanmasını sağlamak için ölçek geliştirilmesi)
4. Anekdöt kaydı (Sergilenen davranış ve olayların kaydının tutulması)
5. Kimdir Bu? (Sorgulama ile sonuca ulaşma)
6. Görüşme (Karşılıklı mülakatla bilgi toplama) (60).

Öğrencilerin zekâ alanlarına ayrılması, onların o zekâ alanlarında belirlenen düzeyde kalacakları anlamına gelmemelidir. Pek çok kişi yeterli eğitim aldığı takdirde, her zekâyı belli bir yeterlilik seviyesine kadar geliştirebilir, çünkü bu zekâlar bir arada çalışmaktadır (6).

3.6.2.11. Çoklu Zekâ Alanlarının Beden Eğitiminde Kullanılması

Sözel-Dilsel Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

- Öğrencilerin kendilerine söylenen veya yapılması istenilen bir hareketi hayallerinde canlandırmaları,
- Bir hareket ya da görevi arkadaşları ile tartışma, anlatma,
- Arkadaşlarının yazdıklarını dinleme ve kendi görüşlerini ifade etme,
- Derste öğrenilen kavramlarla ilgili bulmaca hazırlama,
- Konularda geçen kavramları ve terimleri açıklama,
- Beden eğitimi ve spor ile ilgili yazılanları okuma, konuşulanları dinleme,
- Öğrencilerden konu ile ilgili izletilen bir kasette geçen vuruşlar, atışlar ya da stratejileri tanımlamalarını isteme (48),
- Öğrencilere beden eğitimi dersinde öğrendikleri bir psikomotor beceriyi ne zaman, nerede ve nasıl kullanabileceklerini açıklayabilme fırsatı verme,
- Öğrencilere öğrendikleri hareketin kendilerine ne tür yararlar sağlayabileceğine ilişkin tartışma ortamı yaratma,

- Öğrencilere beden eğitimi derslerinde kendilerini en çok ilgilendiren veya heyecanlandıran bir konuyu veya olayı arkadaşına anlatmalarını söyleme (18),
- Beden eğitimi öğretmeni tarafından derste öğretilen bir hareket ya da hareket kombinasyonunun öğretiminde izlenilen yolların öğrencilere anlattırma,
- İzledikleri bir sportif oyunu, karşılaşmayı ya da etkinliği anlatan bir kompozisyon yazmalarını isteme,
- Öğrencilerin sportif oyun ve aktivitelerde geçen özel terimlerden oluşan bir sözlük ya da reklama yönelik poster, afiş vb. hazırlamaları (4).

Mantıksal-Matematiksel Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

- Bir hareket becerisini öğrettikten sonra o hareketin başlangıç basamaklamalarına doğru sorgulayıcı köprüler kurma ve bir sonraki hareket aşamalarının neler olabileceğini sorgulatma,
- Sıkça gözlemleyebildikleri veya yapabildikleri bir hareket veya hareket kombinasyonu ile ilgili analiz ve senteze dayalı birleştirici tarzda sorular sorarak tartışma ortamları yaratma,
- Eğitsel oyunlar içerisinde matematik işlemlerini kullanma,
- Bir sahanın tam ölçülerini vererek kâğıda ölçeklendirilmiş çizimini ev ödevi olarak isteme,

- Temel hareket eğitimine yönelik çalışmalarda üçgen, kare, dikdörtgen, çember gibi şekillerin çizimini kullanarak, matematiksel ilişkili komutlarla oyun oynatma,
- Sınıflar arası değişik spor karşılaşmalarının organizasyonunu, tanıtımını, fikstürlerini, spor kolunun gelir gider kayıt ve hesaplarını parasal takiplerini öğrencilere yaptırma (18).

Görsel-Uzamsal Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

- Bir hareket becerisinin öğretiminde model kullanımına önem verme (Öğretmen sunumu, öğrenci sunumu, flash kartlar, fotoğraf, slâyt, afiş, çizim ve video vb. görüntüler)
- Öğrencinin sınıf düzeyini dikkate alarak öğretilen bir hareketin, yapılan bir dersin, bir hareket tekniğinin çizimini ödev olarak verme,
- Kendi bedenlerinin hareket sınırlarını, bedensel yeteneklerinin sınırlarını kavratma,
- Gözler kapatılarak oynanabilecek eğitsel oyun oynatma,
- Öğrencilere ikişerli, üçerli, dörderli, beşerli vb. gruplar oluşturarak birlikte değişik şekiller, figürler, kompozisyonlar oluşturmaları için görev verme,
- Aşağı-yukarı, ileri-geri, sağ-sol, saat yönü-saat yönü tersi, alçak-yüksek, yakın-uzak, düz-eğri-zigzag, küçük-büyük, açılma-kapanma, uzaklaşmak- yakınlaşmak, simetrik-asimetrik, önünde-arkasında, karşılaşma-ayrılma vb. kavramsal gelişime hareket eğitimi kapsamında ilgili yaş gruplarında önem verme (18),

- Öğrencilerden öğretilen bir beceriyi ya da oyun esnasındaki bir hareketi zihinsel alıştırma yoluyla kafalarında canlandırmalarını isteme,
- En çok hoşlarına giden hareket, oyun vb. bedensel etkinliklerin resimlerini çizmelerini isteme,
- Görsel araçları kullanarak alanda yerleştirilen bir sporcunun, bir sonraki oyun stratejisinin ne olabileceği hakkındaki görüşlerini sorma (48).

Müziksel-Ritmik Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

- Basit hareket tekniklerini tekerlemelere uydurarak yaptırma,
- İlköğretim sınıflarında müzikle oynanan eğitsel oyunlara sıkça yer verme,
- Her hareketin ritmini yakalayıp el çırpma ya da sesle söyleme (hop-hop vb.),
- Danslara sık yer verme,
- Öğrenilen bir hareket becerisine ilişkin öğrencilerden beste yapmalarını isteme (18),
- Beden eğitimi derslerinde her bir bölümün ruh durumunu ve ritmini yansıtan arka plan müzikleri kullanma (Isınma esnasında tempolu müzik, soğuma esnasında rahatlatıcı dinlendirici müzik kullanma) (48).

Bedensel-Kinestetik Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

- Uygun yaş ve sınıflarda; lokomotor, manipulatif, dengeye dayalı hareket becerilerini ve bu becerilerin karma kombinasyonlarını geliştirmeye önem verme,
- Standart malzemelerin yanında değişik tür malzemeler de kullanarak, algısal örüntü içerisinde değişik hareket kalıpları oluşturma (18),
- Öğrencilerin öğretmen tarafından gösterilen bir hareketin taklidini malzeme kullanmaksızın yapmaları,
- Öğrencinin öğretmen rolünü üstlenerek öğretmene ve arkadaşlarına bir beceriyi göstermesi ve beceri ile ilgili kritik noktaları betimlemesi (48).

Kişilerarası-Sosyal Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

- Beden eğitimi uygulamalarında öğrencilerin grup organizasyonlarına önem verme,
- Öğrencilere değişik konularda sık sık sorumluluklar verme ve bu sorumlulukları arkadaşları ile paylaşmalarına ortam hazırlama,
- Sınıf içi karşılaşmalara yönelik etkinliklerde öğrencilere hakemlik, grup liderliği vb. görevler verme,
- Uygun sosyal davranış örnekleri sergileyen öğrencileri grup önünde ödüllendirme ve onurlandırma,
- Okul spor kulüplerinin (okul spor kolları) etkinliklerinde öğrencilere aktif görevler yükleme (18).

Öze dönük-İçsel Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

- Bir hareket becerisinin öğretiminde, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini dikkate alma ve seviyelerinin üzerinde başaramayacakları bir beceriyle karşı karşıya getirip, kendilerine güvenlerinin azalmasına ya da yok olmasına neden olmama,
- Bir hareketin kolaydan zora, basitten karmaşığa olan yapısını kavramalarına yardımcı olma,
- Düzeltme ve değerlendirme dönütlerini düzgün kullanma,
- Öğrendikleri veya öğrenecekleri bir becerinin seviyelerine uygun bir şekilde analizini yaptırma,
- Öğrencilere ders dışında çalışabilecekleri ödev veya geliştirici programlar hazırlama,
- Öğrencilerden kendilerini güçlü hissettikleri yönleri belirten yazılı raporlar isteme (18).

Doğa Zekâsının Beden Eğitiminde Kullanımı

- Beden eğitimi uygulamalarında mümkün olduğunca açık hava ve güneşi değerlendirme,
- Dersin yapıldığı alanlardaki malzemelerin temizliğine dikkat çekme,
- Ortam uygun olduğunda öğrencilere kır gezileri düzenleme ve kır koşuları yaptırma,
- Ders dışı etkinlikler kapsamında zaman zaman çevredeki uygun yerlere doğa yürüyüşleri düzenleme (18).

3.6.2.12. Çoklu Zekâ Alanları Envanteri

Bir bireyin sahip olduğu çoklu zekâ alanlarının gerçekçi bir profili ortaya çıkarmak, basit ve kolay bir iş değildir. Çünkü hiçbir test veya ölçek bir bireyin sahip olduğu zekâ alanlarının doğasını veya niteliğini doğru olarak tek başına kararlaştıramaz. Bu konuda önerilebilecek en iyi yol, ölçeğin sonuçları ile birlikte, her bireyin her zekâ alanıyla ilişkili olan çeşitli işlerde, etkinliklerde veya tecrübelerde kendisinin sergilediği performansının gerçekçi bir değerlendirmesini yapmasıdır (15, 28, 60).

"Çoklu Zekâ Alanları Envanteri" hiçbir şekilde bir zekâ testi değildir ve asla bu amaç için kullanılmamalıdır. Bu envanterin asıl amacı, bir bireyin kendisini sekiz farklı zekâ alanında da sahip olduğu tecrübeleriyle ilişki kurmasına yardım etmektir. Bu değerlendirme, kişilere yaşamında yoğun olarak kullandığı zekâ bölümleri hakkında fikir verirken, geliştirmesi gereken zekâ bölümlerinin de fark etmesine yardımcı olmaktadır (28).

3.7. Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı

Beden eğitimi, "insan bütününi oluşturan fiziki, ruhi ve zihni niteliklerin bulunduğu yaşın ve genetik kapasitenin gerektirdiği verim gücüne ulaşması için rekabet olmaksızın yapılan faaliyetlerin bütünüdür (23,70).

Diğer bir tanıma göre beden eğitimi, Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktadır. Oyun, jimnastik,

sportif çalışmaların tümü ile kişinin bedence sağlam, fikirce uyanık ve ruhen sağlıklı olmasının görüntüsüdür (8,70, 73).

Genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, fiziksel etkinlikler için doğal bir ortam yaratarak çocukların ve yetişmekte olan gençlerin bütün olarak gelişimine katkıda bulunur. Çünkü beden eğitimi, sadece bireylerin fiziksel gelişimlerini değil aynı zamanda bilişsel, duyuşsal ve sosyal yönden gelişimlerini de sağlayan; yaratıcılık, liderlik gibi yeteneklerini geliştiren; serbest zamanları değerlendiren; mücadeleci, azimli, uyumlu, üretken, kararlı olma gibi kişilik özelliklerini geliştiren ve bireyleri sorunlarından uzaklaşmalarını sağlayarak rahatlatan etkinlikler toplamıdır (59).

Özellikle çocukluk ve gençlik dönemlerinde bireylerin gelişimine önemli katkıları bulunan beden eğitiminin tanımı konu uzmanlarınca farklı biçimde yapılmaktadır. Örneğin, Wuest ve Bucher'e (1999) göre, beden eğitimi "fiziksel etkinliklerin kullanıldığı eğitimsel bir süreç olduğu kadar, bireylerin gereksinim duyduğu tutum, bilgi ve becerilerin optimal düzeyde gelişmesine de katkıda bulunan" bir süreçtir. Lumpkin (1986) ise, beden eğitimi, "fiziksel etkinlikler yoluyla, bireyin fiziksel, bilişsel ve sosyal becerilerinin optimum bir seviyede kazanması" olarak tanımlanmaktadır (33). Pangrazi ve Dauer (1992) de, beden eğitimi "çocukların bütün olarak büyüme ve gelişmesine hareket deneyimleri aracılığıyla katkıda bulunan genel eğitim programlarının bir parçası" olarak tanımlanmaktadır. Beden eğitimi, eğitimin kapsamında gören Berktekin(1969) Beden eğitimi; "vücudun yapı ve fonksiyonları ile eklem ve kasların kontrollü psikolojik ilerleme ve dengeli bir biçimde gelişme sağlamayı, okul çağı sonrası is ve rekreatif etkinliklerin süresi içinde harcanan fiziki gücü en ekonomik biçimde

kullanmayı, dolayısıyla organların kontrolü ile yöntemli bir şekilde hareket etmesini öğreten bir etkinlikler sistemi olarak tanımlamaktadır (Sönmez ve Sunay, 2004). Özmen (1999) ise beden eğitimi, eğitim biliminde olduğu gibi insan davranış ve alışkanlıklarına yönelik “pedagojik bir disiplin, bir bilim ve sanat dalı olarak” görmektedir (31,73).

Amerika Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Birliği’ne (NASPE) göre beden eğitimi, “çocuk ve yetişmekte olan gençlerin bilişsel, sosyal ve fiziksel gereksinmelerini karşılamak için hazırlanmış bireysel ve grup içerisindeki hareket yaşantılarını kapsayan bir etkinliktir (50).

Spor, yenme ve muktedir olma gibi insan içgüdüsünün tatmini amaç edinen, belirli kurallar içerisinde yapılan, rekabete dayalı, sosyalleştirici, bütünleştirici, fiziki, zihni ve ruhi faaliyetlerin bütünüdür (25,70).

Diğer bir tanıma göre spor, ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline getirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar içinde araçlı veya araçsız, ferdi ya da toplu olarak boş zaman kapsamı veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı, sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (25, 70)

Spor, eğitimcilerin, kişiliğin oluşumunu ve karakter niteliklerinin gelişimini sağlamak için önerdikleri disiplindir. Yöneticilerin, enerjiyi biçimlendirmek ve mücadele anlayışı uyandırmak için kullandıkları yöntemdir (31).

3.7.1. Beden Eğitiminin Bireye Sağladığı Yararlar

Beden eğitimi, bireylerin sağlıklı ve mutlu olabilmeleri için, fiziksel etkinliklere tüm yaşamları boyunca katılmalarına rehberlik ederek onların bilgi, davranış ve hareket becerileri kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Beden eğitiminin bireye sağladığı yararlar şu başlıklar altında özetlenebilir:

- Beden eğitimi bireylere, bireysel gereksinimleri doğrultusunda fiziksel uygunluk düzeylerini geliştirmelerine yardımcı olacak bilgi, değer, tutum ve beceri kazandırır. Fiziksel uygunluk, günlük yaşam etkinliklerini karşılayacak güç ve enerjiye sahip olma olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel uygunluk; kas kuvveti ve dayanıklılığı, kalp ve solunum sistemi dayanıklılığı, esneklik ve vücut kompozisyonunu içerir (50). Yaşamın temeli olan bu özelliklerin kazandırılmasında beden eğitiminin önemli bir işlevi vardır. Bu nedenle bu özellikleri kazandırıcı etkinliklerin beden eğitimi programlarında yer alması zorunludur. Beden eğitimi programları çocukların vücut fonksiyonlarının nasıl olduğunu, egzersizlerin etkilerini ve kendi fiziksel uygunluk programlarını nasıl hazırlayacaklarını anlamalarına yardımcı olacak şekilde tasarlanmalıdır. Eğer çocuklara sağlıklı bir yaşam için olumlu bir düşünce kazandırılabilirse, bu oluşum onların kendilerini iyi hissetmelerini ve zevk almalarını sağlayabilir (41). Bu bilgi, düşünce ve duyguların kazandırılması düzenli ve sürekli bir beden eğitimi ile gerçekleşir (73).

- Beden eğitimi bireylerin, büyüme ve gelişme düzeylerini arttırıcı etkinliklere katılımları için fırsatlar yaratır. Hareket, bireyin doğasında vardır. Hareket sisteminin temelini kaslar ve kemikler oluşturur. Fiziksel etkinlikler normal kas ve kemik gelişimi için zorunludur. Gelişim sürecinde çocuğun uygun ve düzenli olarak katıldığı fiziksel etkinlikler, kemiklerin normal büyümesini ve gelişmesini sağlayarak bağ ile kas dokusunun gelişimine yardımcı olmaktadır (5). Bu işlevi ile beden eğitimi koroner kalp rahatsızlığının önlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Her ne kadar kalp rahatsızlıkları genellikle yetişkinlerde görülmekle birlikte sıklıkla çocukluk dönemindeki gelişimine dayandığı görülmektedir. Çünkü çocuklar üzerinde yapılan çalımsalar sonucunda üç yasından küçük çocuklarda bile damarların içinde yağlanmanın olduğu tespit edilmiştir. Damarların duvarlarında yağlanmanın olması kalp rahatsızlığına doğru ilk adımdır. Bu nedenle çocukluk dönemi, kalp rahatsızlığı ile mücadele etmeye başlamak için en uygun zamandır. Çocukluk ve gençlik dönemlerinde yapılan uygun fiziksel etkinliklerin, yetişkinlik döneminde kalp rahatsızlıklarına yakalanma riskini azalttığı bilinmektedir. Buna göre, bir bireyin çocukluk döneminde uygun fiziksel etkinliklere katılması onun bir yetiksin olarak devam edeceği hayatında da bu tür etkinliklere katılma oranını arttırmaktadır (41). Bireyin çocukluğundan itibaren sağlıklı olarak büyümesinde, gelişmesinde ve fiziksel uygunluk düzeyinin yükseltilmesinde etkili olan fiziksel etkinliklerin düzenli ve uygun

biçimde gerçekleştirilmesi beden eğitimi kapsamında yer almaktadır (41, 73).

- Beden eğitimi bireylere, etkili vücut yönetimi ve yararlı fiziksel becerileri geliştirmesine yardımcı olacak olanakları sağlar. Günlük yaşam içinde kullanılan tüm hareketler, örneğin, yürüme, atlama, sıçrama, atma, tutma, yakalama, durma, hız ve yön değiştirme hareketleri, ağırlığın transferi ile ilgili yararlı fiziksel becerilerdir. Bu becerilerin bazıları bir alet üzerinden boşluğa atlarken çocukların vücutlarını kontrol etmelerine yardımcı olmak için kullanılır. Diğer beceriler ise, bireysel ve takım sporları ile ilgili olan hareket modelleri ve karmaşık beceri formları ile hareket becerilerini bütünleştirmede kullanılır (27). Günlük yaşantımız içinde kullandığımız yararlı fiziksel beceriler ve vücut yönetimi sadece iyi düzenlenmiş bir beden eğitim programı ile öğrenilir (73).
- Beden eğitimi bireylerin, hareket becerileri ile ilgili bilgiyi ve içeriği anlamalarına ve değerlendirmelerine yardımcı olur. Bireyler çeşitli fiziksel etkinliklere katılmaya ihtiyaç duyarlar. Bireyler fiziksel etkinliklere katılırken sadece hareketin nasıl olduğunu değil aynı zamanda performanslarına etki eden hareket becerilerini ve yerçekimi kanun ve ilkelerinin nasıl olduğunu ve onların öğrendikleri her becerinin bileşenlerinin neler olduğunu da öğrenmek isterler. Hareket içeriklerini ve becerilerini bilmek, çocukların hareket bilgilerini genişletir ve onların essiz hareket serilerini tasarlamalarına, bu serileri uygulamalarına ve oluşturdukları serileri değerlendirmelerine

yardımcı olur. Bireylerin, hareket becerileri konusunda bilgi sahibi olmaları ve bu becerileri değerlendirmeleri sadece beden eğitimi etkinlikleriyle gerçekleşmektedir (13,73).

- Beden eğitimi, aktif bir yaşam biçimini devam ettirmek için bireylerde istek uyandırır. Bireyler sadece eğitim aldıkları zamanlarda değil, mezun olduktan sonraki yaşamları içinde de fiziksel etkinliği normal yaşamlarının bir parçası olarak kabul etmelidirler. Çocukların doğumdan itibaren hareket etmeye karşı önlenemez bir ilgileri vardır. Çocuklar okula ilk başladıklarında da, onların çoğu oldukça yüksek düzeyde bir fiziksel uygunluğa, keyif alarak hareket etmek için ilgi, istek ve bitmez tükenmez bir enerjiye sahiptirler. Beden Eğitimi öğretmenin görevi, çocuğun okul dönemi boyunca devam eden bu doğal ilgi ve isteğin daha sonraki yaşamlarında da devam ettirmelerine yardımcı olmaktır (34). Aktif bir yaşam için gerekli olan koşulları geliştirilebilmek için çocuğa uygun bir çevre sağlama konusunda iyi hazırlanmış bir beden eğitimi programı önemli bir rol oynamaktadır (73).
- Beden eğitimi bireylerin, entelektüel yeteneklerini geliştirecek fırsatlar yaratır. Entelektüel gelişim, bilişsel becerileri içermektedir. Aynı zamanda bireyin fikir ve hislerini yaratıcı bir biçimde ve çeşitli ifade tarzlarıyla anlatabilme yeteneğini de içermektedir. Beden eğitimi programlarında fiziksel olarak gelişme daha baskın olmasına karşın her çocuğun düşünme sürecinin, diğer bir ifade ile sözcük bilgisi ve kavramlarının da geliştirilmesine gereksinim vardır. Örneğin, çocuklar

jimnastik ve dans etkinlikleri gibi bir hareket serisi planladıklarında, onların hareket terimlerini ve kavramlarını anlamaları ve hareket serisine bilisel olarak katılmaları gerekmektedir. Fiziksel etkinlikler, çeşitli akademik beceri ve kavramları öğretmek için de etkili bir yöntem olarak kullanılabilir. Örneğin, beden eğitimi, basit oyunlar yoluyla toplama, çıkarma, çarpma gibi birçok matematiksel kavramların öğretiminde kullanılabilir. Aynı şekilde jimnastik hareketleri, denge, güç ve geometrik şekillerin açıklanmasında etkili bir yol olabilir (41). Beden eğitimi çocukların, fiziksel gelişimlerinin yanında bilişsel gelişimlerine de yardımcı olmaktadır (73).

- Beden eğitimi bireylerin, olumlu sosyal gelişimini destekleyecek fırsatlar yaratır. Bireysel ve sosyal gelişimi sağlama konusunda beden eğitimi, her çocuğa değişik sosyal ortamlarda nasıl davranması gerektiğini öğretecek etkin bir ortam sağlar. Oyunlar, dans ve jimnastik gibi küçük ve büyük grup etkinlikleri yoluyla çocuklar hoşgörülü olmayı öğrendikleri gibi tehlikesiz ortamlarda seçenekler yaratmaya başlarlar. Çocuklar beden eğitimi programları aracılığıyla sabırlı, dürüst, adil, kendine hakim olma; bağlılık, işbirliği yapma ve yarışma gibi kavramların anlamlarını öğrenmeye başlarlar ve demokratik bir toplumun gelecekteki üyeleri olarak bu değerleri kazanırlar (27,73).
- Beden eğitimi bireylerin, olumlu kişisel imaj geliştirmelerine yardımcı olacak fırsatlar yaratır. Kişisel imaj, bir öğrencinin kendi yeteneği hakkındaki inancıdır. Kişisel imaj çocukluk yıllarında biçimlenir.

Çocukluk yıllarında çocuğu çok zorlamayan fiziksel etkinlikler sunulursa, çocuk bu etkinliklerde başarı gösterebilir. Önemli olan çocuğun başarıyı tatmasını sağlayarak, yeniden bu tür deneyimlerde bulunmasına yardımcı olmaktır. Diğer taraftan, çocuğa düzeyini zorlayan etkinlikler verilirse, çocuk bu durum karşısında olumsuz bir tutum sergileyebilir. Kişisel imaj, fiziksel becerilerin öğrenilmesinde en önemli etmen olarak algılandığı için beden eğitimi etkinlikleri her çocuğun dereceleri farklı olsa da başarı gösterebileceği bir biçimde sunulmalıdır. Bireylerde olumlu bir kişisel imajın gelişmesinde beden eğitiminin önemli bir rolü vardır (50).

- Beden eğitimi bireylerin, yaratıcı yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olacak fırsatlar yaratır. Yaratıcılık, bir bireyin ne gördüğü, düşündüğü ve hissettiği ve kavramları kendine göre nasıl yorumladığıdır (41). Çağdaş eğitim anlayışı, tüm düzeylerde yaratıcılığın geliştirilmesi gerektiği üzerinde durmaktadır. Ancak, yaratıcılık; tanımlanması zor bir kavramdır. Örneğin sanat alanında resim, heykel ya da müzik gibi sanat eserleri eğer oluşum, renk ve şekil yönünden benzersiz ise yaratıcılık ürünü olarak tanımlanmaktadır. Beden eğitiminde ise yaratıcılık, bir hareket ya da hareket serilerinin uygulanması ya da hareketin özgünlük derecesi ile ilgili olarak açıklanabilir. Beden eğitimi programı, her çocuğun yaratıcılığını keşfetmesini ve kendini ifade etmesini sağlayacak fırsatlar yaratmalıdır (73).

- Beden eğitimi bireylerin, güvenlik ile ilgili bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilmesini sağlar. Bireylerin, ciddi yaralanmaları ve sakatlanmaları önleyebilecek düzeyde güvenlik ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeleri gerekir. Beden eğitimi programları aracılığıyla bireyler, bir etkinliğe başlamadan önce ısınma etkinliklerinin yapılması ya da hastalıklardan korunmak için uygun kıyafetlerin giyilmesi gibi konularda bilgi sahibi olurlar. Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi beden eğitimi bireyin sadece fiziksel gelişimine değil, aynı zamanda bireyin kişisel imajının, entelektüel becerilerinin, sosyal gelişiminin, yaratıcılığının, güvenlik bilincinin ve aktif yaşam anlayışının da gelişmesine katkıda bulunur (13, 73).

3.7.2. Beden Eğitiminin Topluma Sağladığı Yararlar

Beden eğitimi, bireyin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişmesinde önemli bir yere sahip olduğu gibi, bireyin üyesi olduğu toplumun gelişmesinde de etkisi büyüktür. İnsanlar, doğduklarında toplum kurallarını bilmeden doğarlar. İnsanlar, içinde yaşadıkları dünyayı başkaları ile paylaşmayı, duygularını ifa etmeyi, kurallara saygılı olmayı daha sonradan öğrenirler. İnsanların toplumda yasayabilmeleri için bu davranışları mutlaka öğrenmeleri gerekmektedir. Bu davranışların öğrenilmesinde bireyin doğuştan getirdiği kalıtsal özelliklerinin yanında en önemli görev aile ve okula düşmektedir. Aile ve okulun etkisiyle birey, başkaları ile iyi geçinmeyi, duygu ve düşüncelerini ifade etmeyi,

başkalarının düşüncelerine saygı göstermeyi, kurallara uymayı, sorumluluk sahibi olmayı, davranışlarını kontrol etmeyi öğrenir. Bu açıdan, beden eğitimi çağdaş dünyada bütün bireylerin, özellikle de çocukların gelişmesinde, toplumsallaşmasında ve yönlendirilmesinde önemli bir yere sahiptir (73).

Bir toplumsallaşma aracı olarak, beden eğitiminin toplum yönünden işlevlerini Yalızın Armağan ve Aykaç'tan aktardığına göre, şöyle sıralayabiliriz :

- Beden eğitimi dengeli kişiliğin gelişmesine hizmet eder. Beden eğitimi, özellikle toplumsal ve zihinsel açıdan, birikmiş enerjinin boşalmasını sağlayarak bireylerin dengeli bir kişiliğe kavuşmasına, aşırılıklardan ve kötü alışkanlıklardan uzaklaşmasına katkıda bulunur. Böylece, bireylerin saldırganlık güdüsünden uzaklaşarak topluma uyumunu kolaylaştırır (73).
- Beden eğitimi, bireylere kurallara, geleneklere, göreneklere ve yasalara saygılı olmayı öğretir. Özellikle çocukluk yaslarında ortaya konan oyunlar, çocukların kurallara göre davranmalarını sağlar. Bu niteliği ile eğitsel bir işlevi olan oyunlar, çocukların kurallara uymamaları durumunda oyun arkadaşlarının tepkileriyle karşılaşmaları nedeniyle ya da oyun dışı bırakılma endişesiyle bir baskı taşır. Bu nedenle, insanların belli değer, kural ve yasalara saygılı olması onların toplumda uyum içinde ve bir arada yaşamalarını da kolaylaştırır (73).
- Beden eğitimi, bireylerde özgürlük kavramının yerleşmesine katkıda bulunur. Böylece, bireylerin toplumsal baskıdan uzak bir alan içinde

kendi ilgi, yetenek ve gereksinmelerini karşılayarak toplumda bir yer edinmelerini sağlar (73).

- Beden eğitimi, olumlu toplumsal davranışların kazanılmasına katkıda bulunur. Ekip bilincini ve birlikte çalışma, paylaşma alışkanlığını geliştirdiği için de beden eğitimi, toplumda önemli bir yere ve öneme sahiptir. Beden eğitimi, bireyin toplumsal yasama etkili, rasyonel ve dengeli bir biçimde uyum sağlamasına yardımcı olur. Beden eğitimi, bireylerde eşitlik düşüncesinin gelişmesi, insanların başkalarının haklarına saygı göstermesi, düzenli çalışması, sistemli hareket etmesi, dikkatli olması, planlama ve değerlendirme yetisi kazanmaya hizmet eder. Yukarıda açıklanan özellikleri ile beden eğitimi, bireylerin kötü alışkanlıklardan uzaklaşmalarını, kural ve yasalara uymalarını, ekiple çalışma bilicini ve birlikte çalışma alışkanlığını ve başkalarının haklarına saygılı olmalarını sağlayarak toplum bilincinin ve sağlıklı bir toplumsal yaşamın gelişmesini sağlar. Sonuç olarak beden eğitiminin bireye, kendini tanıma ve ifade etmede, estetik duygusunu geliştirmede, sağlıklı ve özgür bir kişilik geliştirmede önemli katkıları vardır. Beden eğitimi ile bireyin fiziksel yetenekleri ortaya çıkarılabilmekte, özgüven duygusu geliştirilebilmekte ve hem kişisel bütünlüğü hem de toplumsal bütünlüğü sağlanabilmektedir. Bireyin bir bütün olarak diğer bir deyişle fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal yönden geliştirilmesi, bilinçli bir beden eğitimi ile gerçekleştirilebilir. Bu da okullarda beden eğitiminin gerekliliğini açık biçimde ortaya koymaktadır (73).

Bilindiği gibi beden eğitimi ve spor iradeyi güçlendirerek insanın kendi kendine güvenini kazanmasını sağlar, şahsiyetin oluşmasını kolaylaştırır. Kendine güven duygusunun kazanılması başarı için şarttır. Beden eğitimi ve spor, ferdin keşfedilmemiş özelliklerini, yaratıcı yönünü harekete geçiren önemli bir faktördür (23, 73).

Bir eğitim faaliyeti olan spor, ortak amaçları dile getirebilme gücünü ve takdir edebilme duygusunu ortaya çıkarmaktadır. Bunun yanı sıra spor, anlayış ve sorumluluk taşıyabilme, işbirliği içinde düzen sağlamak kabiliyetini de geliştirmektedir. Kararlı ve enerjik olmayı sağlaması, sosyal gruba ve topluma mensubiyeti değerlendirme gücünü ferde kazandırmakla, fert ve toplum ilişkilerini daha ahenkli bulmaktadır (73).

Beden eğitimi ve spor faaliyetleri ile uğraşan bireyler, gerek mesleki, gerekse sportif performanslarıyla eşit seviyeye ulaştıklarında toplum içerisindeki statüleri, gelir düzeylerinin artması sebebiyle değişmekte, toplum içerisinde daha çok dikey hareketliliğin gerçekleşmesine sebep olmaktadır. Bu durum aynı zamanda toplumsal hareketliliğin artmasını sağlamaktadır (25).

3.7.3. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

İnsanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, iradesini güçlü kılmak, beden eğitimi ve sporun temel amaçları arasında yer aldığı gibi, aynı zamanda sosyal ve ekonomik kalkınmanın da temel unsurları arasında yer alırlar.

Bunların yanı sıra, beden eğitimi ve sporun temel amaçlarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

- Amatörlük anlam ve kapsamı içinde beden eğitimi ve sporun gelişmesini, yaygınlaştırılmasını gerçekleştirmek.
- Herkes için beden eğitimi ve spor ilkesinin tüm toplum kesimlerinde benimsenmesini, uygulanmasını sağlamak.
- İşçi, memur ve diğer çalışan kesimlerin, bir yandan emek verimliliğini arttırmak diğer yandan da beden ve ruh sağlığını korumalarını sağlamak.
- Öğrencilerin, emeklilerin ve öteki çalışanların boş zamanlarının değerlendirilmesi ve eğitimiyle "sorun insan" olmalarını önlemek.
- Suçlu, özürlü gibi öteki sorunlu insanların da, sosyal hayata uyumlarını sağlamak (73).

3.7.4. Yüksek Öğretimde Beden Eğitimi ve Spor

Ülkemizde yüksek öğretim öğrencilerinin faal spor yapma imkânları kısıtlı kalmıştır. Üniversitelerde okuyan öğrencilerin ancak %2,5' i sporla uğraşmaktadır. Sporla uğraşan öğrenciler genellikle yüksek öğretimin kendi bünyesindeki üniversiteler arası ve üniversitelerin bulunduğu illerdeki spor kuruluşlarında faaliyet göstermektedirler (23, 73).

Yüksek öğretimin kurumları bünyesindeki faaliyetler yüksek öğretim kurumlarını oluşturan fakülteler, enstitüler, yüksek okullar, konservatuar, meslek yüksek okulları ile uygulama ve araştırma merkezlerinde gerçekleştirilmektedir (23, 73).

Sayılan bu kuruluşlar üniversite bünyesinde toplandığı için faaliyetler, üniversiteyi oluşturan bu birimler arasında yapıldığı gibi sadece fakülte, yüksek okul gibi birimlerin kendi bünyesinde de yapılmaktadır (37).

Yüksek öğretim kurumlarında spor faaliyetleri ile ilgili kuruluşlar, beden eğitimi ve spor bölümleri ile sağlık kültür ve spor daireleridir. Bazı üniversitelerde ise spor birlikleri ve kulüpleri bulunmaktadır. Üniversitelerde 1982'den itibaren 1.2.3. ve 4. Sınıflarda zorunlu seçmeli olarak okutulan beden eğitimi ve spor dersleri 1991 - 1992 yılından itibaren üniversite senatosunun alacağı karara bırakılmıştır. Bu öğretim yılından itibaren üniversitelerin 1. Sınıfında haftada 1 saat kredisiz seçmeli olmak kaydıyla beden eğitimi ve spor derslerinin programa konulmasına karar verilmiştir (73).

3.7.5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel her türlü öğretim kurumlarında Beden Eğitimi Öğretmeni olarak görev alabilmektedir. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Merkez ve taşra teşkilatlarında yönetici, memur istihdam edilebilmektedir. Ayrıca kamu ve özel sektöre ait her türlü spor birimlerinde ve spor kulüplerinde spor uzmanı, Akademik çalışma yapmak isteyenler Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Araştırma Görevlisi, Öğretim Görevlisi veya Sağlık Bilimleri Enstitülerinde Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalında lisansüstü eğitim yapabilmektedir (70).

3.7.6.Antrenörlük Eğitimi Bölümü

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Merkez ve taşra teşkilatlarında yönetici, memur ve antrenör olarak istihdam edilebilmektedir. Ayrıca kamu ve özel sektöre ait her türlü spor birimlerinde ve spor kulüplerinde spor uzmanı, antrenör, rekreasyon ve animasyon elemanı olarak görev alabilecekleri gibi, Akademik çalışma yapmak isteyenler Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Araştırma Görevlisi, Öğretim Görevlisi veya Sağlık Bilimleri Enstitülerinde Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalında Lisansüstü eğitim yapabilmektedir (70).

3.7.7. Spor Yöneticiliği Bölümü

Profesyonel spor yönetimi, spor organizasyonları pazarlama ve yönetimi, spor eğitimi ve etkinlikler koordinatörü, egzersiz bilimleri ve fitness yönetimi, takım idareciliği, spor danışmanlığı, rekreasyon ve spor yönetimi ve basın alanlarında yaygın olarak görev alabilmektedirler. Akademik çalışma yapmak isteyenler Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Araştırma Görevlisi, Öğretim Görevlisi veya Sağlık ve Sosyal Bilimleri Enstitülerinde Spor Yöneticiliği ve Yönetim Anabilim dallarında Lisansüstü eğitim yapabilmektedir (70).

4. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı, Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik, Antrenörlük Gece-Gündüz ve Spor Yöneticiliği Gece-Gündüz bölümlerinde okuyan 1. Sınıf öğrencilerinin 8 farklı zekâ alanında sahip oldukları tecrübeleri ve bölümler arasında farklılıkların olup olmadığını araştırmaktır.

4.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan çalışmada Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun üç bölümünde okuyan öğrencilerin çoklu zekâ kuramına göre karşılaştırılması amaç edinilmiştir. Değişik bölümlerde okuyan öğrencilerin çoklu zekâ kuramları açısından oluşan farklılıklarını göstermek araştırmanın temel düşüncesini oluşturmaktadır. Fırat Üniversitesi 1. Sınıf öğrencilerine uygulanan bu çalışma ile bölümler arasındaki farklılıklar test edilmeye çalışılmıştır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Elazığ ili Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri, örneklemine ise Öğretmenlik, Antrenörlük gece-gündüz ve Spor Yöneticiliği gece-gündüz bölümleri 1.Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Toplam 214 kız - erkek gönüllü öğrenci katılmıştır.

4.2.1. Verilerin Elde Edilmesi

Araştırmada Howard Gardner tarafından geliştirilen geçerlilik ve güvenilirliği yapılmış olan "Çoklu Zekâ Alanlarında Kendini Değerlendirme Envanteri" uygulanmıştır (70). Envanter 80 sorudan oluşmaktadır. 8 zekâ kuramı ve her zekâ kuramından 10 soru mevcuttur. Sorular karışık olarak düzenlenmiştir. Envanter aynı hafta içerisinde öğrencilere uygulanmıştır.

Envanter 80 sorudan oluşmaktadır. 8 zekâ kuramı ve her zekâ kuramına ait 10 soru mevcuttur. Sorular karışık olarak düzenlenmiştir.

Sözel - Dinsel Zekâ alanı

(1.9.17.25.33.41.49.57.65.73),

Mantıksal - Matematiksel Zekâ alanı

(2.10.18.26.34.42.50.58.66.74),

Görsel - Mekânsal Zekâ alanı

(3.11.19.27.35.43.51.59.67.75),

Müziksel - Ritmik Zekâ alanı

(4.12.20.28.36.44.52.60.68.76),

Bedensel - Kinestetik Zekâ alanı

(5.13.21.29.37.45.53.61.69.77),

Doğa Zekâ alanı

(6.14.22.30.38.46.54.62.70.78),

Kişiler arası - Sosyal Zekâ alanı

(7.15.23.31.39.47.55.63.71.79),

Kişisel - İçsel Zekâ alanı

(8.16.24.32.40.48.56.64.72.80) numaralı sorular oluşturmaktadır.

Anket soruları, 5'li Likert tipine göre hazırlanmış ve

1. Bana hiç uygun değil,
2. Bana çok az uygun,
3. Bana kısmen uygun,
4. Bana oldukça uygun,
5. Bana tamamen uygun, şeklinde derecelendirilmiştir.

Envanterin puanlarının değerlendirilmesinde (57) verdiği profil listesi kullanılmıştır. Zekâ alanlarındaki toplam puanları;

32-40 arası olanlar çok gelişmiş, 24-31 arası olanlar gelişmiş, 16-23 arası olanlar orta düzeyde gelişmiş, 8-15 arası olanlar biraz gelişmiş, 0-7 arası olanlar da gelişmiş değil, şeklinde değerlendirmeye alınmıştır.

4.2.2. İstatistiksel Değerlendirmeler

Araştırmanın genel amacına yönelik toplanan veriler, bilgisayara kaydedilmiş ve istatistikî çözümler için SPSS 15,0 (Statistical Packet for the Social Science) programı kullanılmıştır. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik bölümü, Antrenörlük bölümü ve Spor Yöneticiliği bölümünde okuyan 1. sınıf öğrencileri hakkındaki genel bilgilerin değerlendirmesinde frekans (f) ve yüzde (%), ortalama (X) ve standart sapma (SS) değerleri hesaplanmıştır. Araştırma grubunda bölümler, gece-gündüz bölümler ve cinsiyetler arası

karşılaştırmalarda "Anova testi" uygulanmış ve 0,05 anlamlılık düzeylerinde test edilerek elde edilen bilgiler tablolastırılmıştır.

5. BULGULAR

Tablo 5.1. Öğrencilerin Okudukları Bölümlere Göre Çoklu Zekâ Kuramı'na Dayalı Profilleri

Z. Alanı Gelişmişlik Düzeyi	Ana Bilim Dalı	Sözel Zekâ	Mantıksal Zekâ	Görsel Zekâ	Müziksel Zekâ	Bedensel Zekâ	Doğa Zekâ	Sosyal Zekâ	İçsel Zekâ
		N %	N %	N %	N %	N %	N %	N %	N %
32 - 40 puan Arası	Öğretmenlik	34 26.4	32 22.4	37 24.5	17 17.7	32 21.6	35 25.7	36 23.4	41 26.6
	Antrenörlük	65 50.4	69 48.3	73 48.3	47 49	74 50	68 50	77 50	74 48.1
	Yöneticilik	30 23.3	42 29.4	41 27.2	32 33.3	42 28.4	33 24.3	41 26.6	39 25.3
24 - 31 puan Arası	Öğretmenlik	14 16.7	13 19.4	10 16.7	21 22.6	16 25.8	11 15.3	12 20.3	7 12.1
	Antrenörlük	24 28.6	20 29.9	16 26.7	35 37.6	15 24.2	19 26.4	12 20.3	15 25.9
	Yöneticilik	46 54.8	34 50.7	34 56.7	37 39.8	31 50	42 58.3	35 59.3	36 62.1
16 - 23 puan Arası	Öğretmenlik	–	3 75	1 33.3	5 27.8	–	2 40	–	–
	Antrenörlük	–	–	–	7 38.9	–	1 20	–	–
	Yöneticilik	1 100	1 25	2 66.7	6 33.3	4 100	2 40	1 100	2 100
8 - 15 puan Arası	Öğretmenlik	–	–	–	5 71.4	–	–	–	–
	Antrenörlük	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yöneticilik	–	–	–	2 28.6	–	–	–	–
0-7 puan Arası	Öğretmenlik	–	–	–	–	–	–	–	–
	Antrenörlük	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yöneticilik	–	–	–	–	–	–	–	–

Zekâ alanı gelişmişlik düzeyi itibariyle çok gelişmiş düzeyinde (**32-40 Puan arası**), Sözel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 34 öğrenci (% 26,4), antrenörlük bölümünde 65 öğrenci (% 50,4), yöneticilik bölümünde ise 30 öğrenci (% 23,3),

Mantıksal Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 32 öğrenci (% 22,4), antrenörlük bölümünde 69 öğrenci (% 48,3), yöneticilik bölümünde ise 42 öğrenci (% 27,2),

Görsel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 37 öğrenci (%24,5), antrenörlük bölümünde 73 öğrenci (% 48,3), yöneticilik bölümünde ise 41 öğrenci (% 27,3),

Müziksel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 17 öğrenci (% 17,7), antrenörlük bölümünde 47 öğrenci (% 49), yöneticilik bölümünde ise 32 öğrenci(% 33,3),

Bedensel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 32 öğrenci (% 21,6), antrenörlük bölümünde 74 öğrenci (% 50), yöneticilik bölümünde ise 42 öğrenci (% 28,4),

Doğa Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 35 öğrenci (% 25,7), antrenörlük bölümünde 68 öğrenci (% 50), yöneticilik bölümünde ise 33 öğrenci (% 24,3),

Sosyal Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 36 öğrenci (% 23,4), antrenörlük bölümünde 77 öğrenci (% 50), yöneticilik bölümünde ise 41 öğrenci (% 26,6),

İçsel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 41 öğrenci (% 26,6), antrenörlük bölümünde 74 öğrenci (% 48,1), yöneticilik bölümünde ise 39 öğrenci (% 25,3) görülmektedir.

Zekâ alanı gelişmişlik düzeyi itibariyle gelişmiş düzeyinde (**24-31 Puan arası**) Sözel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 14 öğrenci (% 16,7), antrenörlük bölümünde 24 öğrenci (% 28,6), yöneticilik bölümünde ise 46 öğrenci (% 54,8), Mantıksal Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 13 öğrenci (% 19,4), antrenörlük bölümünde 20 öğrenci (% 29,9), yöneticilik bölümünde ise 34 öğrenci (% 56,7), Görsel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 10 öğrenci (% 16,7), antrenörlük bölümünde 16 öğrenci (% 26,7), yöneticilik bölümünde ise 34 öğrenci (% 56,7), Müziksel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 21 öğrenci (% 22,6), antrenörlük bölümünde 35 öğrenci (% 37,6), yöneticilik bölümünde ise 37 öğrenci (% 39,8), Bedensel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 16 öğrenci (% 25,8), antrenörlük bölümünde 15 öğrenci (% 24,2), yöneticilik bölümünde ise 31 öğrenci (% 50), Doğa Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 11 öğrenci (% 15,3), antrenörlük bölümünde 19 öğrenci (% 26,4), yöneticilik bölümünde ise 42 öğrenci (% 58,3), Sosyal Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 12 öğrenci (% 20,3), antrenörlük bölümünde 12 öğrenci (% 20,3), yöneticilik bölümünde ise 35 öğrenci (% 59,3), İçsel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 7 öğrenci (% 12,1), antrenörlük bölümünde 15 öğrenci (% 25,9), yöneticilik bölümünde ise 36 öğrenci (% 62,1) görülmektedir.

Zekâ alanı gelişmişlik düzeyi itibariyle orta düzeyde gelişmişlik düzeyi (**16-23 Puan arası**) Sözel zekâ alanında yöneticilik bölümünde 1 öğrenci (% 100), Mantıksal Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 3 öğrenci (% 75),

yöneticilik bölümünde ise 1 öğrenci (% 25), Görsel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 1 öğrenci (% 33,3), yöneticilik bölümünde ise 2 öğrenci (% 66,7), Müziksel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 5 öğrenci (%27,8), antrenörlük bölümünde 7 öğrenci (% 38,9), yöneticilik bölümünde ise 6 öğrenci (% 33,3), Bedensel Zekâ alanında yöneticilik bölümünde ise 4 öğrenci (% 100), Doğa Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 2 öğrenci (% 40), antrenörlük bölümünde 1 öğrenci (% 20), yöneticilik bölümünde ise 2 öğrenci (%40), Sosyal Zekâ alanında yöneticilik bölümünde ise 1 öğrenci (% 100), İçsel Zekâ alanında yöneticilik bölümünde ise 2 öğrenci (%100) görülmektedir.

Zekâ alanı gelişmişlik düzeyi itibariyle, az düzeyde gelişmişlik düzeyi (**8-15 Puan arası**) Müziksel Zekâ alanında öğretmenlik bölümünde 5 öğrenci (%71,4), yöneticilik bölümünde ise 2 öğrenci (% 28,6) görülmektedir.

Tablo 5.2. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik, Antrenörlük ve Yöneticilik Bölümlerindeki Kız ve Erkek Grupların Karşılaştırılması

ZEKA TÜRLERİ	BÖLÜMLER	KIZLAR	ERKEKLER	F	Sig.
Sözel	Öğretmenlik (Nkız:16) (Nerkek:32)	24,44 ± 5,03	25,56 ± 6,0	12,274	0,001
	Antrenörlük (Nkız:28) (Nerkek:61)	25,30 ± 4,97	25,82 ± 5,3		
	Yöneticilik (Nkız:14) (Nerkek:63)	21,78 ± 5,03	21,14 ± 5,0		
Mantıksal	Öğretmenlik (Nkız:16) (Nerkek:32)	22,72 ± 6,6	27,81 ± 6,5	6,563	0,002
	Antrenörlük (Nkız:28) (Nerkek:61)	25,98 ± 5,3	25,96 ± 5,6		
	Yöneticilik (Nkız:14) (Nerkek:63)	22,76 ± 5,4	22,64 ± 4,2		
Görsel	Öğretmenlik (Nkız:16) (Nerkek:32)	24,75 ± 6,2	28,13 ± 6,0	12,340	0,001
	Antrenörlük (Nkız:28) (Nerkek:61)	26,67 ± 5,4	26,39 ± 5,3		
	Yöneticilik (Nkız:14) (Nerkek:63)	22,37 ± 5,3	22,93 ± 4,0		
Müziksel	Öğretmenlik (Nkız:16) (Nerkek:32)	17,16 ± 7,8	21,81 ± 7,2	5,496	0,005
	Antrenörlük (Nkız:28) (Nerkek:61)	22,38 ± 7,2	23,54 ± 5,9		
	Yöneticilik (Nkız:14) (Nerkek:63)	20,67 ± 6,5	21,29 ± 4,8		
Bedensel	Öğretmenlik (Nkız:32) (Nerkek:16)	23,94 ± 5,6	25,06 ± 5,2	14,635	0,001
	Antrenörlük (Nkız:28) (Nerkek:61)	26,21 ± 5,6	27,39 ± 5,1		
	Yöneticilik (Nkız:14) (Nerkek:63)	22,13 ± 5,3	21,50 ± 5,1		
Doğa	Öğretmenlik (Nkız:16) (Nerkek:32)	24,75 ± 5,9	26,13 ± 7,2	14,341	0,001
	Antrenörlük (Nkız:28) (Nerkek:61)	27,30 ± 6,2	26,21 ± 6,2		
	Yöneticilik (Nkız:14) (Nerkek:63)	22,00 ± 5,5	21,93 ± 4,9		
Sosyal	Öğretmenlik (Nkız:16) (Nerkek:32)	25,88 ± 5,3	27,06 ± 5,6	16,992	0,001
	Antrenörlük (Nkız:28) (Nerkek:61)	27,79 ± 4,7	26,57 ± 5,8		
	Yöneticilik (Nkız:14) (Nerkek:63)	22,89 ± 5,1	22,29 ± 5,1		
İçsel	Öğretmenlik (Nkız:16) (Nerkek:32)	27,53 ± 6,0	28,75 ± 5,7	20,738	0,001
	Antrenörlük (Nkız:28) (Nerkek:61)	28,92 ± 6,3	28,25 ± 6,2		
	Yöneticilik (Nkız:14) (Nerkek:63)	22,94 ± 6,3	22,50 ± 4,7		

Tablo 5.2'de yapılan analiz değerlendirmeleri sonucunda Öğretmenlik, Antrenörlük ve Spor Yöneticiliği bölümlerinde okuyan kız ve erkek grupların her bir zekâ alanlarında ayrı ayrı karşılaştırılmasında farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P<0,05$).

Bölümlerin puan ortalamaları ve standart sapmaları hesaplandığında Sözel zekâ alanında, Öğretmenlik bölümü kız öğrencilerin puan ortalaması $24,44 \pm 5,03$, erkek öğrencilerin ise $25,56 \pm 6,0$ dır. Antrenörlük kız öğrencilerin puan ortalaması $25,30 \pm 4,97$, erkek öğrencilerin ise $25,82 \pm 5,3$ tür. Yöneticilik bölümündeki kız öğrencilerin puan ortalaması $21,78 \pm 5,03$, erkek öğrencilerin ise $21,14 \pm 5,0$ olarak tespit edilmiştir. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Mantıksal zekâ alanında; Öğretmenlik bölümü kız öğrencilerin puan ortalaması $22,72 \pm 6,6$, erkek öğrencilerin ise $27,81 \pm 6,5$ dir. Antrenörlük kız öğrencilerin puan ortalaması $25,98 \pm 5,3$, erkek öğrencilerin ise $25,96 \pm 5,6$ dır. Yöneticilik bölümündeki kız öğrencilerin puan ortalaması $22,76 \pm 5,4$, erkek öğrencilerin ise $22,64 \pm 4,2$ olarak tespit edilmiştir. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Görsel zekâ alanında; Öğretmenlik bölümü kız öğrencilerin puan ortalaması $24,775 \pm 6,2$, erkek öğrencilerin ise $28,13 \pm 6,0$ dır. Antrenörlük kız öğrencilerin puan ortalaması $26,67 \pm 5,4$, erkek öğrencilerin ise $26,39 \pm 5,3$ dür. Yöneticilik bölümündeki kız öğrencilerin puan ortalaması $22,37 \pm 5,3$, erkek öğrencilerin ise $22,37 \pm 4,0$ olarak tespit edilmiştir. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Müziksel zekâ alanında; Öğretmenlik bölümü kız öğrencilerin puan ortalaması $17,16 \pm 7,8$, erkek öğrencilerin ise $21,81 \pm 7,2$ dir. Antrenörlük kız öğrencilerin puan ortalaması $22,38 \pm 7,2$, erkek öğrencilerin ise $23,54 \pm 5,9$ dur. Yöneticilik bölümündeki kız öğrencilerin puan ortalaması $20,67 \pm 6,5$, erkek öğrencilerin ise $21,29 \pm 4,8$ olarak tespit edilmiştir. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Bedensel zekâ alanında; Öğretmenlik bölümü kız öğrencilerin puan ortalaması $23,94 \pm 5,6$, erkek öğrencilerin ise $25,06 \pm 5,2$ dir. Antrenörlük kız öğrencilerin puan ortalaması $26,21 \pm 5,6$, erkek öğrencilerin ise $27,39 \pm 5,1$ dir. Yöneticilik bölümündeki kız öğrencilerin puan ortalaması $22,13 \pm 5,3$, erkek öğrencilerin ise $21,50 \pm 5,1$ olarak tespit edilmiştir. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Doğa zekâ alanında; Öğretmenlik bölümü kız öğrencilerin puan ortalaması $24,75 \pm 5,9$, erkek öğrencilerin ise $26,13 \pm 7,2$ dir. Antrenörlük kız öğrencilerin puan ortalaması $27,30 \pm 6,2$, erkek öğrencilerin ise $26,21 \pm 6,2$ dir. Yöneticilik bölümündeki kız öğrencilerin puan ortalaması $22,00 \pm 5,5$, erkek öğrencilerin ise $21,93 \pm 4,9$ olarak tespit edilmiştir. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Sosyal zekâ alanında; Öğretmenlik bölümü kız öğrencilerin puan ortalaması $25,88 \pm 5,3$, erkek öğrencilerin ise $27,06 \pm 5,6$ dir. Antrenörlük kız öğrencilerin puan ortalaması $27,79 \pm 4,7$, erkek öğrencilerin ise $26,57 \pm 5,8$ dir. Yöneticilik bölümündeki kız öğrencilerin puan ortalaması $22,89 \pm 5,1$, erkek öğrencilerin ise $22,29 \pm 5,1$ olarak tespit edilmiştir. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($P<0,05$).

İçsel zekâ alanında; Öğretmenlik bölümü kız öğrencilerin puan ortalaması $27,53 \pm 6,0$, erkek öğrencilerin ise $28,75 \pm 5,7$ dir. Antrenörlük kız öğrencilerin puan ortalaması $28,92 \pm 6,3$, erkek öğrencilerin ise $28,25 \pm 6,2$ dir. Yöneticilik bölümündeki kız öğrencilerin puan ortalaması $22,94 \pm 6,3$, erkek öğrencilerin ise $22,50 \pm 4,7$ olarak tespit edilmiştir. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Tablo 5. 3. Kız ve Erkek Deneklerde Öğretmenlik, Antrenörlük Gece-Gündüz ve Yöneticilik Gece-Gündüz Bölümlerinin Karşılaştırılması

	Gündüz gece	N	Ortalama	Standart sapma	p
Sözel	Gündüz	138	24,80	5,459	0,001
	Gece	76	22,41	4,894	
Mantıksal	Gündüz	138	25,35	6,284	0,003
	Gece	76	22,86	4,726	
Görsel	Gündüz	138	25,98	5,891	0,001
	Gece	76	23,07	5,193	
Müziksel	Gündüz	138	20,88	7,760	0,478
	Gece	76	21,59	5,502	
Bedensel	Gündüz	138	25,21	5,709	0,007
	Gece	76	23,01	5,641	
Doğa	Gündüz	138	25,64	6,296	0,006
	Gece	76	23,18	6,162	
Sosyal	Gündüz	138	26,61	5,444	0,001
	Gece	76	23,45	5,280	
İçsel	Gündüz	138	27,91	6,215	0,001
	Gece	76	23,75	6,654	

Tablo 3'de yapılan analiz sonucunda gece ve gündüz bölümlerinde okuyan öğrencilerin her bir zekâ alanlarında ayrı ayrı karşılaştırılmasında müziksel zekâ

hariç farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P<0,05$). Müziksel zekâ arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0,05$).

Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri 1. Sınıfta okumakta olan 138 gündüz, 76 gece bölümü öğrencisinin karşılaştırmalarında;

Sözel zekâ alanında, gündüz bölümü ortalamaları $24,80\pm5,459$, gece bölümü ortalamaları $22,41\pm4,894$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P<0,05$).

Mantıksal zekâ alanında, gündüz bölümü ortalamaları $25,35\pm6,284$, gece bölümü ortalamaları $22,86\pm4,726$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P<0,05$).

Görsel zekâ alanında, gündüz bölümü ortalamaları $25,98\pm5,891$, gece bölümü ortalamaları $23,07\pm5,193$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P<0,05$).

Müziksel zekâ alanında, gündüz bölümü ortalamaları $20,88\pm7,760$, gece bölümü ortalamaları $21,59\pm5,502$ olarak tespit edilmiştir. Anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0,05$).

Bedensel zekâ alanında, gündüz bölümü ortalamaları $25,21\pm5,709$, gece bölümü ortalamaları $23,01\pm5,641$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P<0,05$).

Doğa zekâ alanında, gündüz bölümü ortalamaları $25,64\pm6,296$, gece bölümü ortalamaları $23,18\pm6,162$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P<0,05$).

Sosyal zekâ alanında, gündüz bölümü ortalamaları $26,61 \pm 5,444$, gece bölümü ortalamaları $23,45 \pm 5,280$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P < 0,05$).

İçsel zekâ alanında, gündüz bölümü ortalamaları $27,91 \pm 6,215$, gece bölümü ortalamaları $23,75 \pm 6,654$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P < 0,05$).

Tablo 5.4. Birinci Sınıfta Okuyan Kız ve Erkek Grupların Karşılaştırmaları

	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart sapma	P
Sözel	Erkek	156	24,62	5,733	0,242
	Bayan	58	23,65	5,219	
Mantıksal	Erkek	156	25,67	5,853	0,054
	Bayan	58	23,94	5,797	
Görsel	Erkek	156	26,03	5,509	0,079
	Bayan	58	24,47	5,844	
Müziksel	Erkek	156	22,52	6,070	0,062
	Bayan	58	20,52	7,231	
Bedensel	Erkek	156	25,33	5,605	0,163
	Bayan	58	24,08	5,828	
Doğa	Erkek	156	25,16	6,434	0,547
	Bayan	58	24,56	6,310	
Sosyal	Erkek	156	25,67	5,862	0,699
	Bayan	58	25,34	5,433	
İçsel	Erkek	156	27,00	6,224	0,414
	Bayan	58	26,16	6,812	

Tablo 4’te yapılan analiz sonucunda Öğretmelik, Antrenörlük gece-gündüz ve Yöneticilik gece-gündüz bölümlerinde okuyan kız ve erkek grupların her bir zekâ alanlarında ayrı ayrı karşılaştırılmasında farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($P > 0,05$).

Öğretmelik, Antrenörlük gece-gündüz ve Yöneticilik gece-gündüz bölümlerinde okuyan 58 kız ve 156 erkek öğrencilerinin değerlendirmesinde;

Sözel zekâ alanında, erkek öğrencilerin puan ortalamaları $24,62 \pm 5,733$ iken bayan öğrencilerin puan ortalamaları $23,65 \pm 5,219$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($P > 0,05$).

Mantıksal zekâ alanında, erkek öğrencilerin puan ortalamaları $25,65 \pm 5,853$ iken bayan öğrencilerin puan ortalamaları $23,94 \pm 5,797$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($P > 0,05$).

Görsel zekâ alanında, erkek öğrencilerin puan ortalamaları $26,03 \pm 5,509$ iken, bayan öğrencilerin puan ortalamaları $24,47 \pm 5,844$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($P > 0,05$).

Müziksel zekâ alanında, erkek öğrencilerin puan ortalamaları $22,52 \pm 6,070$ iken, bayan öğrencilerin puan ortalamaları $20,52 \pm 7,231$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($P > 0,05$).

Bedensel zekâ alanında, erkek öğrencilerin puan ortalamaları $25,33 \pm 5,605$ iken, bayan öğrencilerin puan ortalamaları $24,08 \pm 5,828$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($P > 0,05$).

Doğa zekâ alanında, erkek öğrencilerin puan ortalamaları $25,16 \pm 6,434$ iken, bayan öğrencilerin puan ortalamaları $24,56 \pm 6,310$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($P > 0,05$).

Sosyal zekâ alanında, erkek öğrencilerin puan ortalamaları $25,67 \pm 5,862$ iken, bayan öğrencilerin puan ortalamaları $25,34 \pm 5,433$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($P > 0,05$).

İçsel zekâ alanında, erkek öğrencilerin puan ortalamaları $27,00 \pm 6,224$ iken, bayan öğrencilerin puan ortalamaları $26,16 \pm 6,812$ olarak tespit edilmiştir. Farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($P > 0,05$).

6. TARTIŞMA SONUÇ

Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinin okudukları bölümlere göre çoklu zekâ alanlarına dayalı profillerine bakıldığında; tüm zekâ alanlarında en fazla 32-40 (Çok gelişmiş) puan arası alan bölümün antrenörlük bölümü olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre Antrenörlük bölümü, Sözel zekâ alanında 65 öğrenci %50,4, Mantıksal zekâ alanında 69 öğrenci %48,3, Görsel zekâ alanında 73 öğrenci %48,3, Müziksel zekâ alanında 47 kişi %49, Bedensel zekâ alanında 74 öğrenci %50, Doğa zekâ alanında 68 öğrenci %50, Sosyal zekâ alanında 77 öğrenci %50, İçsel zekâ alanında 74 kişi %48,1 olarak tespit edilmiştir.

Yine tüm zekâ alanlarında en fazla 24-31 puan arası(Gelişmiş) alan bölümün Yöneticilik bölümü olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre Yöneticilik bölümü, Sözel zekâ alanında 46 öğrenci %54,8, Mantıksal zekâ alanında 34 öğrenci %50,7, Görsel zekâ alanında 34 öğrenci %56,7, Müziksel zekâ alanında 37 kişi %39,8, Bedensel zekâ alanında 31 öğrenci %50, Doğa zekâ alanında 42 öğrenci %58,3, Sosyal zekâ alanında 35 öğrenci %59,3, İçsel zekâ alanında 36 kişi %62,1 olarak tespit edilmiştir.

16-23 puan arası (Orta düzeyde gelişmiş) Mantıksal zekâ alanında en yüksek bölüm Öğretmenlik (3 öğrenci %75), Müziksel zekâ alanında Antrenörlük (7 öğrenci %38,9), diğer zekâ alanlarında Yöneticilik bölümü öğrencilerinin olduğu tespit edilmiştir (Sözel zekâ 1 öğrenci %100, Görsel zekâ 2 öğrenci %66,7, Bedensel zekâ 4 öğrenci %100, Doğa zekâ 2 öğrenci %40, Sosyal zekâ 1 öğrenci %100, İçsel zekâ 2 öğrenci %100) 8-15 puan arası (Biraz gelişmiş) alan

bölümün Müziksel zeka alanında Öğretmenlik bölümü olduğu tespit edilmiştir (5 öğrenci %71,4). Araştırmamızda 0-7 puan arası alan olmadığı gözlemlenmiştir.

Tural M.nin 198 Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencisi üzerine yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin çoklu zekâ kuramına dayalı profillerinde yoğunluğun 24-31 gelişmiş ve 16-23 orta düzeyde gelişmiş şeklinde olduğu görülmektedir. Çalışmanın örnekleminin yaptığımız çalışmaya yakın değerlerde olmasına rağmen; çalışmamızdaki yoğunluğun çok gelişmiş 32-40 ve gelişmiş 24-31 düzeyde olduğu görülmektedir. Tural'ın çalışmasında da bizim çalışmamızda olduğu gibi 24-31 puan arası zekâ alanları açısından Yöneticilik bölümlerinin değerleri yüksek olarak tespit edilmiştir. 32-40 (Çok gelişmiş) puan arası değerlendirmelerde Antrenörlük bölümü, Doğa ve İçsel zekâ alanlarında en yüksek olarak tespit edildiği görülmüştür. Çalışmamızda 32-40 puan arası en yüksek değerlerin tüm zeka alanlarında Antrenörlük bölümünde olduğu gözlemlenmiştir.

Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğretmenlik, Antrenörlük ve Yöneticilik bölümlerindeki kız ve erkek öğrencilerin bölümler arası istatistiksel farklılıklarına Gardner'in sekiz farklı zekâ alanına göre bakılmıştır.

Sözel zekâ alanında, Öğretmenlik ve Antrenörlük bölümlerinin değerleri birbirlerine yakın bulunurken; Yöneticilik kız-erkek öğrencilerinin düşük olarak tespit edilmiştir($P<0,05$).

Mantıksal zekâ alanında, Öğretmenlik bölümü erkek öğrencilerinin değerleri yüksek olarak tespit edilmiştir. Öğretmenlik bölümü kız öğrencileri ve Yöneticilik bölümü kız-erkek öğrencilerinin değerleri birbirine yakın ve en düşük düzeyde olarak gözlemlenmiştir($P<0,05$).

Görsel zekâ alanında, Öğretmenlik bölümü erkek öğrencilerinin değerleri yüksek olarak tespit edilirken, Yöneticilik bölümünün değerleri en düşük olarak gözlemlenmiştir($P<0,05$).

Müziksel zekâ alanında, Antrenörlük bölümü erkek öğrencilerinin değerleri yüksek iken; en düşük değer Öğretmenlik bölümü kız öğrencilerinde görülmektedir($P<0,05$).

Bedensel zekâ alanında beklenildiği gibi, Antrenörlük bölümü kız ve erkek öğrencilerinin değerleri yüksek olarak tespit edilmiştir($P<0,05$).

Doğa zekâ alanında, Antrenörlük bölümü kız öğrencilerinin değerleri yüksek, Yöneticilik bölümü kız-erkek öğrencilerinin değerleri düşük olarak gözlemlenmiştir($P<0,05$).

Sosyal zekâ alanında, öğretmenlik bölümü erkek öğrencileri ile Antrenörlük bölümü kız öğrencilerinin en yüksek; Yöneticilik bölümü kız-erkek öğrencilerinin en düşük değerlerde olduğu tespit edilmiştir($P<0,05$).

İçsel zekâ alanında Antrenörlük bölümü erkek öğrencilerinin değerleri yüksek; Yöneticilik bölümü öğrencilerinin düşük değerlerde olduğu tespit edilmiştir($P<0,05$).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğretmenlik, Antrenörlük ve Yöneticilik bölümlerinin gece ve gündüz öğretimleri açısından istatistiksel sonuçlarına bakıldığında, Mantıksal zekâ alanında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmezken($P>0,05$); gündüz bölümlerinin gece bölümlerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir($P<0,05$).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'nda okuyan tüm öğrencilerin cinsiyet farklarına göre istatistiksel değerlendirmelerinde her bir zekâ alanına göre

ayrı ayrı bakıldığında değerler arasında anlamlı farklar olduğu tespit edilmemiştir ($P>0,05$).

Müftüler, 2007-2008 yılında Muğla Üniversitesin' de okuyan 339 erkek 376 bayan öğrenciye Howard Gardner' in Çoklu Zeka Kuramında yer alan 8 farklı zeka alanlarına göre serbest zaman tercihlerinin belirlenmesine çalışmıştır. Çoklu Zekâ değerlendirmeleri için Çoklu Zekâ Envanteri uygulanmış 5'li Likert tipine göre derecelendirmiş. Çoklu Zekâ alanları ile serbest zaman etkinlikleri tercihi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Beklenildiği gibi, sosyo - kültürel etkinlikler sosyal- kişiler arası zekâ alanı ile sanatsal etkinlikler hem görsel- uzamsal hem de müziksel- ritmik zekâ alanı ile ve sportif etkinlikler ise bedensel – kinestetik zekâ alanı ile orta seviyede pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Geriye kalan zekâ alanları ve etkinlik çeşitleri arasında düşük sevide ilişkiye rastlanmıştır(49). Çalışmamızda bölüm öğrencilerinin profilleri incelendiğinde 32 - 40 (Çok gelişmiş) puan arasında ki yoğunluk tüm zekâ alanlarında dikkat çekici ve manidar olarak gözlemlenmiştir.

Gibson ve Govendo' ya göre sosyo - kültürel etkinliklerin birçoğu arkadaşlar, akranlar, aile vb. ile birlikte yapılan etkinlikleri içermektedir. Böylece, sosyal- kişiler arası zekâsı yüksek olan öğrencilerin sosyo - kültürel etkinlikleri tercih etmesi beklenilmektedir (49). Çalışmamızda, Sosyal zekâ alanındaki bölümlere göre öğrenci profili değerlendirmemizde bölümlerin en yüksek değerlerde olduğu görülmüştür.

Güllü M. ve Tekin M.'nin Malatya, Eskişehir, Trabzon ve Erzurum illerindeki 321 spor lisesi öğrencisi ile 346 genel lise öğrencisine uyguladığı Çoklu Zekâ Envanteri uygulaması sonucunda; cinsiyetlere göre sözel zekâ, görsel

zekâ, müziksel zekâ, sosyal zekâ ve içsel zekâ alanları arasında anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmadaki bu anlamlı farklılığın kızlar lehine olduğu öne sürülmüştür (32).

Kuzgun (2004), bu durumu kızların erkelere göre daha erken yaşlarda konuşmasına, sesleri daha düzgün telaffuz etmelerine bağlamıştır. Bu durumun neticesinde kızların sözel zekâ puanlarının yüksek olmasının şaşırtıcı olmadığı ifade edilmiştir. Yine kızları küçük yaştan itibaren el işi, örgü, el sanatları gibi görsel ve uzamsal zekâ alanlarını geliştirici becerilerle uğraşmalarıyla görsel zekâ puanlarının yüksek beklenebileceğini ifade etmiştir. Kız öğrencilerin müziksel zekâ puanlarının da erkeklere göre yüksek çıkmasının anlamlı olduğu vurgulamıştır (43).

Öztürkmen, yaptığı çalışmada kız öğrencilerinin sözel zekâ, görsel, bedensel, müziksel, sosyal ve içsel zekâ alanı puanlarının erkek öğrencilerden yüksek olduğunu tespit etmiştir. Altınok, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinin cinsiyetlerine göre zekâ alanları arasında kızlar lehine anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmiştir. Tekin, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinin cinsiyetlerine göre zekâ alanları arasında müziksel ve bedensel zekâ alanları açısından kızlar lehine anlamlı farklar olduğunu gözlemlemiştir (55).

Çalışmamızda cinsiyetler arası farklılıklara bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($P>0,05$).

Altınok E.'nin Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinin Çoklu Zekâ alanlarının incelenmesi üzerine yaptığı yüksek lisans çalışmasında; görsel – uzamsal zekâ ve bedensel- kinestetik zekâ seviyelerini cinsiyetler bakımından bayan öğrenciler lehine farklı tespit etmiştir. Araştırmaya katılan deneklerin

bölümler arası zekâ seviyelerine ilişkin karşılaştırmalarında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Araştırmaya katılan deneklerin sınıflar arası karşılaştırmalarında sosyal zekâ, içsel zekâ ve doğacı zekâyâ ilişkin istatistiklerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (3).

Tekin M., ferdi ve takım sporlarında erkek ve kız sporcuların farklı zeka tiplerindeki seviyelerini karşılaştırmıştır. Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre mantıksal- matematiksel zekâ alanı ve bedensel – kinestetik zekâ alanları yüksek çıkmıştır. Spor türü değişkenine göre aktif spor yapan öğrencilerin içsel zekâ alanları arasında farklılıklar tespit edilmiştir (65, 66).

Hoşgörür V. 252 Beden Eğitimi Öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği öğrencisine Çoklu Zekâ envanteri uygulamıştır. Cinsiyetlere göre anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencileri arasında cinsiyet bakımından farklılıkların olduğu gözlemlenmiştir (35).

Çalışmamızda bölümler arası bayan – erkek öğrencileri arasındaki istatistiksel farklara bakıldığında bölümler arası farklılıkların olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Eyyam R, Meneviş İ. Çoklu Zekâ ve Akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemişler, çalışmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin sözel- dilsel zekâları bölümleri, Türkçe öğretmenliği olmasına rağmen çok gelişmiş çıkmamıştır (26).

Bayrak C. , Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerine yapmış olduğu çalışmada, bedensel – kinestetik zekânın gelişmiş olduğu ve bunu sırasıyla sosyal – kişiler arası zekâ ve içsel – içedönük zekânın izlediğini öne sürmüştür. Sözel – dilsel zekâ son sıradadır (11). Sonuçlar çalışmamızla paralellik gösterir

mahiyettedir. Çalışmamızda ilk sıralarda sosyal zekâ alanını, bedensel zekâ takip etmektedir. Sözel-dilsel zekâ ve müziksel zekâ en sonda olarak gözlenmiştir.

Tural M. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerine yapmış olduğu çalışmada, sözel zekâ alanında öğretmenlik bölümü öğrencileri diğer bölümlerden yüksek bulunmuştur. Mantıksal zekâ alanında öğretmenlik bölümü antrenörlük ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin eşit düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Görsel zekâ alanında antrenörlük eğitimi bölümü erkek öğrencilerinin diğer bölümlerden düşük olduğu gözlemlenmiştir. Müziksel zekâ alanında kız öğrencilerinin değerleri yüksek; diğerleri hemen hemen eşit olarak gözlemlenmiştir. Bedensel zekâ alanında beklenildiği gibi antrenörlük eğitimi bölümü kız öğrencilerinin değerleri yüksek çıkmıştır. Sosyal zekâ alanında öğretmenlik bölümü kız ve erkek öğrencilerinin değerleri diğer bölümlere göre yüksek bulunmuştur. İçsel zekâ alanında antrenörlük eğitimi bölümü kız öğrencilerinin düşük değerde olduğu tespit edilmiştir (70). Bu çalışma da bedensel zekâ ve sosyal zekâ alanı sonuçları çalışmamızla paralellik gösterir mahiyettedir. Müziksel zekâ, Mantıksal zekâ, görsel zekâ sonuçları farklı gözükmemektedir.

Armstrong, zekânın gelişiminde büyük rol oynayan hızlandırıcı ve köreltici olmak üzere iki tür etkiden bahsetmiştir. Hızlandırıcı etkilerin bireyin zekâ gelişimine olumlu yönde katkıları bulunurken köreltici deneyimler de bireyin zekâ gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilir (42). Dolayısıyla farklı okul türlerinde öğrenim gören öğrencilerin, okullarında aldıkları farklı eğitimler sonucunda farklı zekâ alanları gelişebilir. Genel kültür ve genel yetenek derslerini ağırlıklı olarak gören genel lise öğrencisinin sözel zekâsı ile mantıksal zekâsı daha çok gelişebilir. Bu durumda genel lise öğrencisinin sözel zekâ ve mantıksal zekâ

alanlarının spor lisesi öğrencilerinininkinden daha yüksek çıkması doğal bir sonuçtur. Bu durumun tersine beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılan bir öğrencinin bedensel zekâsı, bu aktivitelere katılmayan bir öğrenciye göre yüksek çıkabilir. (45)

Beden eğitimi ve spor ile uğraşan bireylerin bedensel zekâlarının yüksek çıkmasını yapılan bilimsel araştırmalar da desteklemektedir. Bayrak ve ark. (11) ile Hoşgörür ve Katrancı (35) yaptıkları araştırmalarda beden eğitimi ve spor yüksekokullarındaki (BESYO) öğrencilerin en çok bedensel zekâlarının gelişmiş olduğunu bulmuşlardır. Müftüler (49) üniversitede okuyan ve bedensel zekâ alanı gelişmiş öğrencilerin boş zamanlarını daha çok spor aktiviteler ile geçirdiklerini tespit etmiştir. Cengiz ve Pulur (16) ve Cengiz (17) yaptıkları araştırmalarda 8-10 yaş grubu öğrencilerine belli bir süre futbol eğitimi vermişler ve bu eğitimin öğrencilerin bedensel zekâ alanlarının gelişimine olumlu katkılar sağladığını bulmuşlardır. Tekin (66) yaptığı araştırmada genel liselerde öğrenim gören ve spor yapan öğrencilerin zekâ alanlarının genel lisede öğrenim gören ve spor yapmayan öğrencilerinkinden daha iyi olduğu sonucunu bulmuştur. Yine Tekin (66) yaptığı araştırmada genel liselerde öğrenim gören ve spor yapan öğrencilerin yaratıcılıkları ile çoklu zekâ alanları arasında pozitif yönlü doğru bir ilişkinin olduğu sonucunu bulmuştur. Altınok (3) ile Tekin ve Taşgın (65, 67) yaptıkları araştırmalarda BESYO'da öğrenim gören ve bireysel sporla uğraşan öğrencilerin bedensel zekâlarının takım sporuyla uğraşan öğrencilerinininkinden daha gelişmiş olduğu sonucunu bulmuşlardır.

Beden eğitimi ve spor aktiviteleri sadece bireylerin bedensel zekâlarının gelişmesine etki etmeyip diğer alanların gelişmesinde olumlu katkılar sunabilir.

Göde ve ark. (30) 10-14 yaş grubu futbol oynayan öğrencilerinin, karşılaşma ve maç esnasında asist pas tercihleri ile görsel/uzamsal zekâ puanları arasında bir ilişki bulmuşlardır. Çelen (19) ile İlhan ve ark. (36) yaptıkları araştırmalarda ilköğretimde çoklu zekâ kuramı doğrultusunda işlenen beden eğitimi derslerinin öğrencinin bilişsel, psikomotor ve duyuşsal özelliklerinde daha çok gelişme gösterdiği sonuçlarına ulaşmışlar.

Gardner'in ortaya koyduğu çoklu zekâ kuramına göre beden eğitimi ve spor bölümlerinde öğrenim gören bireylerin cinsiyet, sınıf, bölüm, spor türü, gelir durumu ve yaşadığı yer değişkenlerine göre bir veya birden fazla zekâ alanına sahip olduğu ve bireyler arasında farklılık olduğu görülmüştür. Bu zekâ alanlarının sosyal, çevresel, ekonomik vb durumlardan etkilendiği düşünülmektedir. Bireylerin öğrenme ortamındaki rolü açısından kendi zekâ alanlarının farkında olmaları önemli görülmektedir. Bunun için bireylerin üniversite birinci sınıftan itibaren çoklu zekâ alanları belirlenmeli ve geliştirmeleri için uygun ortamlar sağlanmalıdır. Eğitim-öğretimin ilk basamağından itibaren çoklu zekâ kuramına dayalı öğrenme yaklaşımlarına yer verilmeli ve bütün zekâlara eşit derecede önem vermeye dikkat edilmelidir. Öğrencilerin baskın zekâ türleri saptanarak, bu zekâ türlerinin geliştirilmesine yönelik uygulamalar yapılabilir(3).

Eğitim ve öğretim sürecinde tüm zekâ alanlarını geliştirici ya da tüm zekâ alanlarını kullanmaya yönelik faaliyetler hazırlanmalıdır. Her öğrencide sekiz zekâ alanı vardır. Ancak her öğrenci okula, sahip oldukları zekâ alanları farklı düzeyde işlenmiş ve geliştirmiş olarak gelir. Bu durum onları diğer öğrencilerden ayıran bireysel farklılıklar ve hazır bulunuşluk düzeyleri ile ilgilidir. Bu bireysel

farklılıklar çok değişik nedenlere bağlanabilir. Önemli olan öğrencilerde zayıf görünen zekâ alanlarının da gelişimine eşit fırsat verebilmektir (18).

Sonuç olarak, bu çalışmada Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek okulu Öğretmenlik, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği gece-gündüz bölümlerinde okuyan 214 kız-erkek öğrenci değerlendirmeye alınmıştır. Cinsiyetler açısından anlamlı farkların bulunmadığı tespit edilirken, literatürle paralellik gösterdiği gözlemlenmiştir. Gece – Gündüz bölümlerinde okuyan öğrenciler arasında Müziksel zekâ dışında anlamlı farkların olduğu tespit edilmiş, bu farkın gündüz bölümünde okuyan öğrenciler lehine olduğu gözlemlenmiştir. Bölüm öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarına dayalı profillerine bakıldığında, genel yoğunluğun çok gelişmiş düzeyine denk geldiği gözlemlenmiştir. Bedensel-kinestetik zeka alanının dışında sosyal zeka, içsel zeka, görsel zeka, mantıksal zeka ve sözel zeka alanlarının da yüksek değerlerde çıkmış olması, literatür bilgileri dikkate alındığı zaman paralellikler göstermektedir.

ÖNERİLER

Çoklu zekâ envanteri üst sınıflara da uygulanabilir. Bu uygulamaların özellikle branş seçimleri yapıldıktan sonra bireysel ve takım sporları açısından hangi farklılıkları oluşturabildiği ayrı çalışmaların konusu yapılabilir. Ailelerin yaşam standartları, gelir düzeyleri eğitim durumları vb. gibi değişkenlere göre tasnifler yapılabilir.

Diğer fakültelerdeki üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmanın mukayese edilmesi, literatürdeki yaş dönemlerine bağlı genel kabullerin

ayıklanabilmesine ve değişkenlerin anlaşılabilir olmasına yardımcı olacaktır. Öğretmenlerin öğrenme ortamındaki rolü açısından kendi zekâ alanlarının farkında olmaları önemli görölmektedir. Bunun için öğretmen adaylarının üniversite birinci sınıftan itibaren çoklu zekâ alanları belirlenmeli ve geliştirmeleri için uygun ortamlar sağlanmalıdır. Sistemdeki öğreticiler de hizmet-içi eğitim programlarıyla çoklu zekâ kuramı, kavram haritaları, yapısalcı öğrenme, aktif öğrenme gibi konularda eğitilmeli ve bu amaçla eğitim fakülteleri ile işbirliği sağlanmalıdır.

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu programlarında, öğrencilerin diğer zekâ alanlarına yönelmelerini ve farklı zekâ alanlarındaki yeterliliklerini geliştirebilmelerine imkân sağlayıcı uygulamalara acilen yer verilmesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında uygulanan yetenek giriş sınav içeriklerinde ve değerlendirme kriterlerinde bedensel-kinestetik zekâ dışında sosyal-kişilerarası, içsel-içedönük, mantıksal-matematiksel ve sözel-dilsel zekâ alanlarının yer alması önerilebilir.

7. KAYNAKLAR

1. Açıkada, C. (1993); Beden Eğitiminin, Spor Eğitimine, Sporda Yeni Felsefeler, Eğitim Kurumlarında beden Eğitimi ve Spor, II. Ulusal Sempozyumu, 16-18 Aralık 1993
2. Akboy, R. (2005). Eğitim Psikolojisi ve Çoklu Zekâ. İzmir: Dinozor Kitabevi.
3. Altınok, E. (2008). Beden Eğitimi öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
4. Anderson, A. & Weber, E. (1997). A multiple intelligence approach to healthy active living in high school. Journal of Physical Education, Recreation and Dance, 68 (4), 57-62.
5. Aracı, H. (1999); Okullarda Beden Eğitimi. Bağırhan Yayınevi, Ankara.
6. Armstrong T. (2000) ; Turning Points Transforming Middle Shods, At The Turning Point The Young Addescent Learner, Teachers College Pres, New York.
7. Armstrong T. (2000); Multiple intelligences in the Classroom, 2nd ed. association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, USA.
8. Arslan, R. (1979); Beden Eğitimi Bilgileri, Ankara.
9. Bacanlı H. (2000); Gelişim ve Öğrenme, Nobel Yayınları, Ankara.
10. Başaran, B.I. (2004). Etkili Öğrenme ve Çoklu Zekâ Kuramı: Bir İnceleme, Ege Eğitim Dergisi, 5,1, 5-12.
11. Bayrak, Ç. Çeliksoy, M.A. ve Çeliksoy, S. (2005). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki öğrencilerin Çoklu Zekâ Kuramına İlişkin Zekâ Profilleri ve Uygulanan Yetenek Giriş Sınavları İle İlişkisi, 10-11 Haziran, Bursa: 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu.

12. Binbaşıoğlu C. (1986); Ders Dışı Etkinliklerin Niteliği, Önemi ve Değeri, Çağdaş Eğitim Dergisi, Ankara.
13. Block, Martin E. (2000).A Teacher's Guide to Including Students with Disabilities in General Physical Education. London: Poulh Brookes
14. Bümen T. N. (2004); Okulda Çoklu Zekâ Kuramı, Pegem Yayıncılık, Ankara.
15. Campbell B. (1994); The Multiple İntelligences Handbook, Zephyr Pres, Seattle WA 98115, USA.
16. Cengiz, Ş.Ş. Pulur, A. (2008). 12 Haftalık Futbol Eğitiminin 8-10 Yaş Grubu Çocukların Bedensel-Kinestetik ve Müzik Zekâ Gelişimi Üzerine Etkisi, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,2 (3).
17. Cengiz, Ş.Ş. (2008). 8-10 Yaş Çocukların Çoklu Zekâ Türlerindeki Dağılımını ve Futbol Eğitiminin Çoklu Zekâ Düzeylerine Etkisi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
18. Çamlıyer H., Mavi H. F.(2005). Beden Eğitimi Dersi Uygulamalarında Öğretim Stil Ve Yaklaşımlarının Çoklu Zekâ Kuramına İlişkin Kullanımı, 4. Ulusal Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu 10-11 Haziran Bursa
19. Çelen, A. (2006). İlköğretim Beden Eğitimi Dersinde Çoklu Zekâ Kuramı Doğrultusunda Yapılan Etkinliklerin Öğrencilerin Bilişsel, Duyuşsal ve Devinişsel Erişi Düzeylerine Etkisi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
20. Demirel Ö. (2000); Kurumdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, 3. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara.
21. Demirel Ö. (2004); Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan Uygulamaya, Pegem Yayıncılık, Ankara.
22. Deryakulu D. (1998); Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler, Çoklu Ortamlar, Editör: B. Özer, Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1021, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.

23. D.P.T.(1983); 5. Beş Yıllık Kalkınma Planı, S.İ.Ö.İ.K. Raporu, Beden Eğitimi ve Sporun Temel Kavramları ve Deyimleri Komisyonu Hazırlık Çalışmaları, Ankara.
24. Eripek, S. (1993). Zihinsel Engelli Çocuklar. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
25. Erkal, M. (1982) ; Sosyolojik Açıdan Spor, Filiz Yayınları, İstanbul.
26. Eyyam R., Meneviş İ. (2010); International Conference on New Trends in Education and Their Implications 11-13 November, 2010 Antalya-Turkey
27. Gallahue, L. David ve Frances Cleland Donnelly. (2003).Developmental Physical Education for All Children. United Stated: Human Kinetics,
28. Gardner H. (2004); Zihin Çerçeveleri Çoklu Zeka Kuramı, çev: Ebru Kılıç, Alfa Yayıncılık, İstanbul.
29. Gottfredson, L.S. (1997). Mainstream Sience on İntelligence: An Editorial With 52 signatories, History, and Bibliography, İntelligence Journal 24 (1) p. 13-23.
30. Göde, O. Mavioglu, Ç. ve Erturan, G. (2007). Futbol Oynayan Çocukların Asist Pas Tercihleri İle Çoklu Zekâ Alanları Arasındaki İlişki, 09-11 Kasım, Antalya: IV. Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi.
31. Görücü A., (2001); Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Öğrencilerin Spor Yapma Amaçları Ve Spora Yönlendirilmelerinde Etken Olan Faktörler: Konya Örneği. Yüksek Lisans Tezi.
32. Güllü M. Tekin M. (2009) Spor lisesi öğrencileri ile genel lise öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarının karşılaştırılması Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt 3, Sayı 3.
33. Günsel, Ana Maria. (2004)."Beden Eğitimi Tanımı". Yayımlanmamış Ders Notları, <http://www.cu.edu.tr/insanlar/anamaria/betanim.htm>. Erişim Tarihi: 18.08.
34. Himberg, Cathrine, Gayle E. Hutchinson ve John M. Roussell. Teaching Secondary Physical Education Preparing Adolescents to be Active for Life. United State: Human Kinetics, 2003.

35. Hoşgörür, V. ve Katrancı, M. (2007) Sınıf ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Öğrencilerinin Baskın Zekâ Alanları (Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, ss.: 33-42.
36. İlhan, A. Mirzeoğlu, D.E., Aktaş, İ. ve V., Demir (2005). Çoklu Zekâ Uygulamaları Doğrultusunda İşlenen Jimnastik ve Voleybol Ünitelerinin Öğrencilerin Bilişsel ve Devinişsel Yönden Gelişimlerine Olan Etkisi, SPORMETRE Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, III (1), ss.5-10.
37. İmamoğlu, A.F.(1989); Yüksek Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Faaliyetlerinin Yönetim ve Etkinliği, Selçuk Üniv. Sosyal Bil. Enst. Doktora Tezi, Konya.
38. İpşiroğlu N. (1990); Çağdaş Eğitimden Ne Anlıyoruz, Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim, Çağdaş Eğitimi Destekleme Derneği Yayınları, No: 1 Doğan Ofset, İstanbul.
39. Ketten, M.(1976); Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Güvenlik, DPT, SPD Yayını, Ankara.
40. Kışlalı A. T. (1989); Demokrasi İçin Eğitim, Teol Yayınları, No:13, Şafak Matbaacılık, Ankara.
41. Kirchner, Glenn and Graham J. Fishburne. (1995) Physical Education For Elementary School Children. (9th ed.) Madison, Wisconsin: Brown Benchmark,
42. Kuru, E. (2001). Kinestetik Zekâ ve Beden Eğitimi, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 21 (2), ss.:217-229.
43. Kuzgun Y. (2004); "ZEKÂ VE YETENEKLER" İnsanın En Önemli Uyum Araçları, Eğitimde Bireysel Farklılıklar, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
44. Küçükahmet L. (2002); Öğretim İlke ve Yöntemleri, Nobel Yayınları, Ankara.
45. MEB, (2006). Spor Liseleri Haftalık Ders Çizelgesi. Tebliğler Dergisi, 69 (2588), ss.:1073-1074.

46. MEB, (2003a). İlköğretimde Yöneltilme Yönergesi, Tebliğler Dergisi, 66 (2552), ss.483-594.
47. MEB, (2003b). Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Plânlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge, Tebliğler Dergisi, 66 (2551), ss.403-482.
48. Mitchell, M. ve Kernodle, M. (2004). Using multiple intelligences to teach tennis, Journal of Physical Education, Recreation and Dance, 75(8), 27 – 32.
49. Müftüler M. (2009);Üniversite öğrencilerinin çoklu zeka alanlarına göre serbest zaman tercihlerinin belirlenmesi; Türkiye Kick Boks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi, Cilt:1, Sayı:2, Ocak,
50. Nichols, Beverly, (1994). Moving and Learning the Elementary School Physical Education Experience. (3rd ed.) St. Louis, Mo.: Mosby-Year Book.
51. Onay, C. (2006). Çoklu Zekâ Kuramına Göre Oyunla Eğitim. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
52. Onur B. (2000); Gelişim Psikolojisi; Yetişkinlik, Yaşlılık, Ölüm, İmge Kitabevi, Ankara.
53. Özden, Y. (1999); Öğrenme ve Öğretme. Pegem A Yayıncılık, Ankara,
54. Özgüven İ. E. (1999); Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik, PDREM Yayınları, Ankara.
55. Öztürkmen, B. (2006). Ortaöğretim Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Kuramına Göre Zekâ Alanlarıyla Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Gaziantep Örneği), (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
56. Piaget J. (1964); Development and Learning. Journal of Research in Science Teaching. 2, 176-186.
57. Saban A. (2001); Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
58. SABAN, A., (2004); Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim, Nobel Yayın,4.Baskı, Ankara.154s.

59. Saracaloğlu, A. Seda, M. Ersin Altıparmak ve H. Kaya Gücü. 1(995). "Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Program ve Öğretime İlişkin Sorunları", Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Dergisi. Cilt 1, Sayı 1, Ocak
60. Selçuk Z. Kayılı H., Okut L. (2003); Çoklu Zeka Uygulamaları, 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
61. Senemoğlu N. (1997); Gelişim, Öğrenme ve Psikoloji, Ertem Matbaacılık, Ankara.
62. Sternberg R. J. (1997); The Concept of intelligence and Its Role in Lifelong Learning and Success, American Psychologist, 52(10), 1030-1037.
63. Şahin, M. (2002). Beden Eğitimi ve Sporda Temel Kavramlar Sözlüğü, Nobel Yayınları, Ankara.
64. Tarman S. (1999); Program Geliştirme Sürecinde Çoklu Zekâ Kuramının Yeri, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
65. Tekin, M. (2007). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Çeşitli Değişkenlere Göre Çoklu Zekâ alanlarının İncelenmesi, 02-03 Kasım. Adana: 5. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu.
66. Tekin, M. (2008). Orta Öğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerden Spor Yapan ve Yapmayanlar Arasındaki Yaratıcılık ve Çoklu Zekâ Alanlarının Araştırılması, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
67. Tekin, M. ve Taşgın, Ö. (2008). Orta Öğretimde Öğrenim Gören Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Yaratıcılık ve Çoklu Zekâ Alanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2 (3).
68. Temiz, N. (2007). Çoklu Zekâ Kuramı Okulda ve Sınıfta. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

69. Tomlinson C. A. (1995); Differentiating instruction for Advanced Learners in the Mixed- Ability Middle School Classroom, ERIC Digest E536, <http://www.ed.gov/databases/ERICDigest/7ed389141.html>
70. Tural M. (2009); Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Çoklu Zekâ Kuramına Göre Karşılaştırılması YLS tezi
71. Ülgen, G. (1989). Çocuk Gelişimi. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
72. Ville C. A. (1979); Genel Biyoloji, Çevirenler: M. N. Şişli, A. N. Bozcuk, S. Bozcuk ve A. Boşgelmez, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
73. Yalız D. (2006); Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Programında Alan Bilgisi Derslerinde Amaçların Gerçekleşme Düzeyi. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

8. EKLER

EK 1. ÇOKLU ZEKÂ ALANLARINDA KENDİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ "DENEME FORMU"

Sevgili Arkadaşlar,

Sizi daha yakından tanımak amacıyla hazırlanmış bu çalışmada, sevdiğiniz, hoşlandığınız, ilgi duyduğunuz ya da yapmaktan zevk aldığınız etkinlikler bulunmaktadır. Bu bir test değildir, "Doğru" ya da "Yanlış" yanıt yoktur.

Cümlelerin yanındaki kutucuklardan size uygun olanı (X) işareti ile işaretleyiniz. Lütfen her cümle ile ilgili düşüncenizi belirtiniz ve boş bırakmayınız.

İçten ve doğru verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederim.

Nurgül KAYA

ADI SOYADI:	CİNSİYETİ: (K) (E)
OKULUN ADI:	DOĞUM TARİHİ: //

		Hiç uygun değil	Çok az uygun	Kısmen uygun	Oldukça uygun	Tamamen uygun
1	Dinleyerek daha iyi öğrenirim.					
2	Zeka oyunları ve soruları ilgimi çeker.					
3	Bir işin ya da olayın bütününe görmek bence önemlidir.					
4	Şarkı söylemeyi severim.					
5	İnsanlar beni fiziksel olarak çok hareketli bulur.					
6	Hayvanlara karşı çok meraklıyım.					
7	Birilerine bir şey öğretmek ve paylaşımda bulunmak hoşuma gider.					
8	Kendimle baş başa yalnız kalmayı severim.					
9	Konuşmadan ve yazmadan önce kelimeleri kafamda tasarlayabilirim.					
10	Okuldayken matematik ve fen bilgisi en sevdiğim derslerdi.					
11	Görsel sunuları daha iyi öğrenirim.					
12	Çalışırken radyodan, kasetten müzik dinlemek benim için önemlidir.					
13	Araç-gereçleri elime alıp parçalarına ayırmayı ve birleştirmeyi severim.					
14	Açık havada olmak çok hoşuma gider.					
15	Bir yere giderken ya da bir iş yaparken yanımda birileri olsun isterim.					
16	Kendime güvenim yüksektir.					
17	Radyo dinlemeyi televizyon seyretmeye tercih ederim.					
18	Mantıksal düşünme gerektiren oyunlar ve beyin jimnastikleri çok hoşuma gider.					
19	Etrafımda gördüklerimi çok ayrıntılı hatırlayabiliyorum.					
20	Bir müzik aleti çalarım.					
21	El becerileri gerektiren işleri seviyorum.					
22	Toprakla, bitkilerle uğraşmayı severim.					
23	Problemim olduğunda arkadaşlarımdan da yardım alarak halletmeyi tercih ederim.					
24	Kendi başıma uğraştığım özel bir hobim var.					

		Hiç uygun değil	Çok az uygun	Kısmen uygun	Oldukça uygun	Tamamen uygun
25	Sözcük oyunlarından, şifreli kelime oyunlarından çok hoşlanırım.					
26	Gelecekle ilgili tahminler yapmak bana eğlenceli gelir.					
27	Görsel bulmacalar çözmekten hoşlanıyorum.					
28	Hayatımda müzik olmasaydı eminim hayatım daha fakir olurdu.					
29	En parlak fikirler yürürken ya da fiziki bir etkinlik ile uğraşırken aklıma gelir.					
30	Doğadaki varlıkları tanımak bana heyecan verir.					
31	Birkaç tane çok yakın arkadaşım vardır.					
32	Hayatın için bazı önemli hedeflerim vardır.					
33	Bazen arkadaşlarım kullandığım kelimenin anlamını açıklamamı istiyorlar.					
34	Her şeyin mantıklı bir açıklaması olduğuna inanırım.					
35	Renkli, hareketli rüyalar görüyorum.					
36	Yürürken bir ezgiyi mırıldanırım.					
37	Serbest zamanlarımı dışarıda geçirmeyi seviyorum.					
38	Doğayla ilgili mağaza, müze ya da sergileri gezmekten hoşlanırım.					
39	Kendimi bir lider olarak düşünmüşümdür.					
40	Yeteneklerin ve zayıf taraflarım hakkında gerçekçi görüşlere sahibim.					
41	Sosyal konular bana matematik ve fen konularından kolay gelir.					
42	Soyut kavramlarla ilgili düşünmekten hoşlanırım.					
43	Bilmediğim bir yerde genelde yolumu bulabilirim.					
44	Bir çok parçanın melodisini bilirim.					
45	Biriyle konuşurken vücudumu ve ellerimi sık kullanırım.					
46	Bir hayvan beslemek ya da çiçek yetiştirmek bence çok gereklidir.					
47	Kalabalıkta kendimi rahat hissedirim.					
48	Tek başıma hafta sonunu geçirmeyi kalabalık bir grupla geçirmeye yeğlerim.					
49	Yürüyüş yaparken cadde boyunca varolan yazılar, resimlerden daha fazla dikkatimi çeker.					
50	İnsanların söylediği, yaptığı işlerin mantığını anlamaya çalışmak hoşuma gider.					
51	Bir şeyler çizmekten, karalamaktan hoşlanıyorum.					
52	Bilmediğim bir parçayı bir-iki kez dinledikten sonra doğru bir şekilde söylerim.					

		Hiç uygun değil	Çok az uygun	Kısmen uygun	Oldukça uygun	Tamamen uygun
53	Bir şey hakkında daha fazla bilgi edinmek için ona dokunmaya ihtiyaç duyarım.					
54	Çevre kirliliğine karşı çok duyarlıyım.					
55	Sosyal etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.					
56	Kendimi bağımsız biri olarak düşünmüşümdür.					
57	Duyduğum ve yeni okuduğum kelimeleri konuşmalarında kullanmaktan hoşlanırım.					
58	Makine ve aletlerin çalışma sistemini merak ederim.					
59	Nesneler ters çevrildiğinde de görünümünü rahatlıkla hayal edebilirim.					
60	Çalışırken veya yeni bir şey öğrenirken tempo tutarım.					
61	Macera yaşamaktan ya da benzer ürkütücü fiziksel etkinliklerden hoşlanırım.					
62	Doğa ile ilgili dergi, kitap ya da belgeselleri takip ederim.					
63	Evde yalnız oturmak yerine eğlenceli bir toplantıya katılmayı yeğlerim.					
64	Duygu ve düşüncelerimi iyi ifade ederim.					
65	Kitap okumak benim için çok önemlidir.					
66	Zihinden hesap yapmak bana kolay gelir.					
67	Resimlerle zenginleştirilmiş kitapları okumayı severim.					
68	Çevremdeki seslere çok duyarlıyım.					
69	En az bir spor dalıyla ya da fiziksel etkinlik ile ilgilenirim.					
70	Vakıfların doğayı koruma çalışmalarını çok önemli buluyorum.					
71	İnsanlar bana zaman zaman fikir danışır.					
72	Hayatın anlamı hakkında düşünmeyi ya da yazmayı severim.					
73	Çeşitli konularda deneme, şiir, hikaye yazma ve benzeri etkinliklerden birini yaparım.					
74	Sayılarla konuşmayı ve bir konuyu matematiksel olarak ifade etmeyi daha doğru bulurum.					
75	Gözlerimi kapadığımda görsel imajlar görebilirim.					
76	Öğrenciyken müzik derslerini severdim.					
77	Uzun süre oturmak bana çok zor gelir.					
78	Çevre bilinci güçlü insanları değerli buluyorum.					
79	Grup oyunlarını bireysel oyunlara tercih ederim.					
80	Kendimi daha iyi tanımak için kişisel gelişim kitapları okurum.					

9. ÖZGEÇMİŞ

20.05.1979 Ankara doğumluyum. İlk, orta ve lise öğrenimimi Ankara’da tamamladım. 2000-2001 öğretim yılında Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğretmenlik Bölümünden mezun oldum. Çeşitli özel okullarda öğretmenlik ve idarecilik görevlerinde bulundum. Evli ve bir çocuk annesiyim.